

रोजगार हमी योजना समिती

(२०१३-२०१४)

(बारावी महाराष्ट्र विधानसभा)

सव्विसावा अहवाल

(अकोला जिल्ह्याच्या संबंधात)

(अहवाल दिनांक ..... रोजी विधानसभेस/विधानपरिषदेस सादर केला.)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,
विधानभवन, मुंबई

२०१३

रोजगार हमी योजना समिती

(२०१३-२०१४)

(बारावी महाराष्ट्र विधानसभा)

सव्विसावा अहवाल

(अकोला जिल्ह्याच्या संबंधात)

(अहवाल दिनांक..... रोजी विधानसभेस/विधानपरिषदेस सादर केला.)

(तीन)

रोजगार हमी योजना समिती
(२०१२-२०१३)

समिती प्रमुख :

(१) अॅड. सदाशिवराव पाटील, वि.स.स.

सदस्य :

- (२) श्री अनिल बावनकर, वि.स.स.
(३) श्री वामनराव कासावार, वि.स.स.
(४) श्री ओमप्रकाश पोकर्णा, वि.स.स.
(५) श्री राहुल बोंद्रे, वि.स.स.
(६) श्री दिलीपकुमार सानंदा, वि.स.स.
(७) श्री वसंतराव चव्हाण, वि.स.स.
(८) श्री शिवेंद्रसिंह राजे भोसले, वि.स.स.
(९) श्री राहुल मोटे, वि.स.स.
(१०) श्री दिलीप वाघ, वि.स.स.
(११) श्री दिपक चव्हाण, वि.स.स.
(१२) ***श्री ए. टी. पवार, वि.स.स.
(१३) *डॉ. खुशाल बोपचे, वि.स.स.
(१४) *श्री हरिष पिंपळे, वि.स.स.
(१५) *श्री संजय भेगडे, वि.स.स.
(१६) *प्रा. अतुल देशकर, वि.स.स.
(१७) अॅड. आशिष जयस्वाल, वि.स.स.
(१८) कॅ. अभिजीत अडसूळ, वि.स.स.
(१९) श्री विजयराज शिंदे, वि.स.स.
(२०) श्री प्रविण दरेकर, वि.स.स.
(२१) श्री सुभाष चव्हाण वि.प.स.
(२२) श्री वसंतराव खोटेरे, वि.प.स.
(२३) श्री रमेश शेंडगे, वि.प.स.
(२४) *श्री अनिल तटकरे, वि.प.स.
(२५) श्री भगवान साळुंखे, वि.प.स.
(२६) ***डॉ. दिपक सावंत, वि.प.स., निर्मात्रित

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,
(२) श्री यु. के. चव्हाण, अतिरिक्त सचिव,
(३) श्री म. मु. काज, उप सचिव,
(४) श्री जनार्दन विचारे, अवर सचिव (समिती).

टीप : * डॉ. खुशाल बोपचे, सर्वश्री हरिष पिंपळे, संजय भेगडे व प्रा.अतुल देशकर, वि.स.स.यांची दिनांक २५ जुलै, २०१२ रोजी मा. अध्यक्षानी सदस्य म्हणून नामनियुक्ती केली.

** डॉ. दिपक सावंत, वि.प.स. यांची दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१२ रोजी मा.सभापतीनी निर्मात्रित सदस्य म्हणून फेर नामनियुक्ती केली.

*** श्री लक्ष्मण जगताप, वि.स.स. याच्या ऐवजी श्री ए.टी.पवार, वि.स.स.यांची दिनांक ७ जानेवारी २०१३ रोजी मा. अध्यक्षानी सदस्य म्हणून नामनियुक्ती केली.

(चार)

रोजगार हमी योजना समिती
(२०१०-२०११)

समिती प्रमुख :

(१) प्रा. विरेंद्र जगताप, वि.स.स.

सदस्य :

- (२) श्री दिनानाथ पडोळे, वि.स.स.
- (३) श्री बसवराज पाटील, वि.स.स.
- (४) श्री सुरेशकुमार जेथलिया, वि.स.स.
- (५) श्री योगेंद्र भोये, वि.स.स.
- (६) श्री ओमप्रकाश पोकर्णा, वि.स.स.
- (७) श्री सिताराम घनदाट, वि.स.स.
- (८) श्री चंद्रकांत दानवे, वि.स.स.
- (९) श्री राहूल मोटे, वि.स.स.
- (१०) श्री दिलीप वाघ, वि.स.स.
- (११) श्री शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील, वि.स.स.
- (१२) श्री राजीव देशमुख, वि.स.स.
- (१३) श्री दादाराव केचे, वि.स.स.
- (१४) श्री सुधीर पारवे, वि.स.स.
- (१५) श्री सिद्रामप्पा पाटील, वि.स.स.
- (१६) श्री शिवाजी कर्डिले, वि.स.स.
- (१७) अॅड.आशिष जयस्वाल, वि.स.स.
- (१८) श्री संजय राठोड, वि.स.स.
- (१९) श्री विजयराज शिंदे, वि.स.स.
- (२०) श्री मंगेश सांगळे, वि.स.स.
- (२१) श्री सुभाष चव्हाण, वि.प.स.
- (२२) *श्री अनिल तटकरे, वि.प.स.
- (२३) श्री सतिश चव्हाण, वि.प.स.
- (२४) श्री केशवराव मानकर, वि.प.स.
- (२५) रिक्त **

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,
- (२) श्री यु. के. चव्हाण, सह सचिव,
- (३) श्री विलास आठवले, उप सचिव

टीप : * श्री शिवाजीराव पाटील, वि.प.स. यांच्या सदस्यत्वाची मुदत दिनांक ७ जुलै, २०१० रोजी समाप्त झाल्यामुळे रिक्त झालेल्या जागेवर श्री अनिल तटकरे, वि.प.स. यांची दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१० रोजी मा.सभापतींनी सदस्य म्हणून नियुक्ती केलेली आहे.

** श्री किरण पावसकर, वि.प.स.यांनी दिनांक ७ जानेवारी, २०११ रोजी त्यांच्या विधानपरिषद सदस्यत्वाचा राजीनामा दिल्याने अनुक्रमांक २५ वरील पद रिक्त दर्शविण्यात आले आहे.

(पाच)

अनुक्रमणिका

अ. क्र. (१)	विषय (२)	पृष्ठ क्रमांक (३)
	प्रस्तावना :	(सात)
१.	कामाचे वार्षिक नियोजन	१
२.	निधीचा पुरवठा व खर्च	४
३.	मजुरांच्या सोईसवलतींवर करण्यात आलेला खर्च	६
४.	मजुरीचे वाटप	८
५.	अपूर्ण कामे	१०
६.	गैरव्यवहाराची प्रकरणे	१३
७.	जवाहर विहीर योजना	१४
	परिशिष्ट :	
	(एक) - अपूर्ण कामे	१७
	(दोन) - गैरव्यवहाराची प्रकरणे	२९
	(तीन) - बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त.	३५

(सात)

प्रस्तावना

मी, रोजगार हमी योजना “समितीचा प्रमुख” या नात्याने समितीच्या अनुमतीने समितीचा सव्विसावा अहवाल सादर करीत आहे.

मा. अध्यक्ष, विधानसभा व मा. सभापती, विधानपरिषद, यांनी अनुक्रमे दिनांक ३१ मे २०१२ व १ जून २०१२ रोजी नियुक्त केलेल्या सदस्यांची सन २०१२-२०१३ या वर्षासाठी समिती गठीत केली. यापूर्वीच्या समितीने दिनांक ५ व ६ मार्च २०१२ रोजी अकोला येथे झालेल्या बैठकीमध्ये समितीने पाठविलेली प्रश्नावली व जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीने रोहयोच्या कामात आलेल्या त्रुटी तसेच रोहयो अंतर्गत कामे करणाऱ्या मजूरांना आलेल्या अडचणी व ही योजना राबविताना कार्यान्वयीन यंत्रणांना आलेल्या उणीवा व अडचणी याबाबत लोकप्रतिनिधी, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद व जिल्हयातील रोहयोची कामे करणाऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणेचे अधिकारी यांच्याशी चर्चा केली.

जिल्हा बैठकीमध्ये समितीसमोर आलेली प्रकरणे व कार्यान्वयीन यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांबरोबर झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने तसेच त्यांनी कामांच्या पूर्ततेसंबंधी दिलेल्या आश्वासनासंदर्भात प्रश्नावली तयार करून ती नियोजन विभागाकडे (रोहयो) पाठवून शासनाने त्याबाबत केलेल्या पूर्ततेबाबतची माहिती त्यांचेकडून समितीने मागविली. समितीला प्राप्त झालेल्या माहितीच्या अनुषंगाने दिनांक १६ जानेवारी २०१३ रोजी प्रधान सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांची साक्ष घेण्यात आली.

उपरोक्त अहवाल जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आढळून आलेल्या त्रुटी तसेच विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे तयार करण्यात आलेला आहे.

समितीच्या कामकाजाच्या वेळी करण्यात आलेल्या सहकार्याबद्दल, समितीचे सर्व सदस्य, जिल्हयातील लोक प्रतिनिधी, अकोला जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष, पंचायत समित्यांचे सभापती, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अकोला व योजनेच्या कार्यान्वयीन यंत्रणांचे सर्व अधिकारी यांची समिती आभारी आहे.

त्याचप्रमाणे प्रधान सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांनी समितीच्या निमंत्रणावरून समितीच्या बैठकीस उपस्थित राहून समितीला जे सहकार्य केले त्याबद्दल समिती त्यांचीही आभारी आहे..

समितीने सदर अहवाल दिनांक २५ जुलै २०१३ रोजी विचारात घेतला व संमत केला.

विधान भवन :

मुंबई,
दिनांक : २५ जुलै २०१३.

अॅड. सदाशिवराव पाटील,
समिती प्रमुख,
रोजगार हमी योजना समिती.

रोजगार हमी योजना

अकोला अहवाल

(१) कामाचे वार्षिक नियोजन :

रोजगार हमी योजना समितीच्या दिनांक ५ व ६ मार्च २०१२ रोजी अकोला येथे जिल्हा बैठक झाल्या. बैठकीच्या वेळी समितीला “कामाचे वार्षिक नियोजन” या संबंदात लेखी स्वरूपात माहिती पुरविण्यात आली. त्यानुसार सन २००३-०४ ते २००७-०८ या वर्षांच्या वार्षिक नियोजन आराखड्याचे स्वरूप पृष्ठ २ ते ७ वर नमूद केले आहे.

(अ) शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार रोजगार हमी योजनेच्या कामाच्या नियोजनाचे (ऑक्टोबर सप्टेंबर) सन	वर्ष	कालावधी	आयुक्त यांना वार्षिक नियोजनाचे आराखडे सादर केल्याचा दिनांक	आयुक्तांकडून मंजूरी मिळाल्याचा दिनांक	किती विलंब झाला व कोणाकडून
	२००३-०४	१ ऑक्टोबर, २००४ ते ३० सप्टेंबर, २००४	२२ सप्टेंबर, २००३	७ ऑक्टोबर, २००३	विलंब झाला नाही.
	२००४-०५	१ ऑक्टोबर, २००४ ते ३० सप्टेंबर, २००५	२३ ऑगस्ट, २००४	१ सप्टेंबर, २००४	विलंब झाला नाही.
	२००५-०६	१ ऑक्टोबर, २००५ ते ३० सप्टेंबर, २००६	२६ सप्टेंबर, २००५	३० सप्टेंबर, २००५	विलंब झाला नाही.
	२००६-०७	१ ऑक्टोबर, २००६ ते ३० सप्टेंबर, २००७	२० सप्टेंबर, २००६	२६ सप्टेंबर, २००६	विलंब झाला नाही.
	२००७-०८	१ ऑक्टोबर, २००७ ते ३० सप्टेंबर, २००८	२० सप्टेंबर, २००७	२८ सप्टेंबर, २००७	विलंब झाला नाही.

—या कालावधीचे जिल्ह्याचे वार्षिक आराखडे विहित मुदतीत तयार करण्यात आले आहेत काय? नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत?	होय

(ब) वरील कालावधीतील नियोजनाचे वार्षिक आराखडे तयार करण्याचे काम माहे सप्टेंबर अखेरपर्यंत पूर्ण करण्यास जिल्हाधिकाऱ्यांना काही अडचणी आल्या असल्यास थोडक्यात स्पष्टीकरण द्यावे.	प्रश्न उद्भवत नाही.

(क) वरील कालावधीत नियोजनाचे वार्षिक आराखडे पूर्ण असल्यास जिल्हा आराखड्याचे स्वरूप नमूद करावे.	सन २००३-२००४ ते २००७-२००८ चे वार्षिक नियोजन आराखड्याचे स्वरूप खालीलप्रमाणे आहे.					
	अ.क्र	कामाचे प्रकार	एकूण कामे (संख्या)	अंदाजीत खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकूण खर्चाची टक्केवारी
	सन २००३-०४					
	१	जलसंवर्धन	१५८७	१४३७.६२	३८.७५	५५%
	२	पाटबंधारे	२९	१३०.७	२.६१	५%
	३	वनीकरण	१६०	२६१.३८	५.२३	१०%
	४	रस्ते, अंतर्गत रस्ते, शेत रस्ते	५५२	७८४.१५	१५.६८	३०%
	५	इतर	०	०	०	०
		एकूण	२३२८	२६१३.८५	६२.२७	१००%
	सन २००४-०५					
	१	जलसंवर्धन	४२०८	२१२९.४२	४५.३१	५७.१६
	२	पाटबंधारे	५९	१४१.९०	३.०२	३.८१
	३	वनीकरण	२६६	३३३.६८	७.१०	८.९६
	४	रस्ते, अंतर्गत रस्ते, शेत रस्ते	२९६	११२०.००	२३.८३	३०.०७
	५	इतर	०	०	०	०
		एकूण	४८२९	३७२५.००	७९.२६	१००.००
	सन २००५-०६					
		जलसंवर्धन	३९४७	१४८४.७२	२९.६९४	५८.१६
		पाटबंधारे	७७	१२६.४६	२.५२८	४.९५

वनीकरण	१८९	१७६.०९	३.५२४	६.९०
रस्ते, अंतर्गत रस्ते, शेत रस्ते	१९८	७६५.४७	१५.३०९	२९.९९
इतर	०	०	०	०
एकूण	४४११	२५५२.७४	५१.०६	१००.००
सन २००६-०७				
जलसंवर्धन	४५८८	२६०८.६६	४९.१५	६६.८४
पाटबंधारे	२०	७.५९	०.१५	०.१९
वनीकरण	२०२	२०३.७७	३.६८	५.२२
रस्ते, अंतर्गत रस्ते, शेत रस्ते	३५७	१०८३.०९	१४.३७	२७.७५
इतर	०	०	०	०
एकूण	११७२३	२९४५.९९	२६.४९	१००.००
सन २००७-०८				
जलसंवर्धन	११६४२	२८५७.००	२५.२२	९५.२६
पाटबंधारे	०	०.००	०.००	०.००
वनीकरण	७१	८०.५५	१.२०	४.४९
रस्ते, अंतर्गत रस्ते, शेत रस्ते	१०	८.४४	०.०७	०.२५
इतर	०	०	०	०
एकूण	११७२३	२९४५.९९	२६.४९	१००.००

(ड) व्यक्तिगत लाभदायक योजनांची चालू वित्तीय वर्षाची माहिती (सन २०११-१२)	कामाचे प्रकार	एकूण कामे (संख्या)	अंदाजित खर्च (लाखात)	अपेक्षित मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	एकूण खर्चाची टक्केवारी
	जवाहर विहिरी	३५५	२८.०४	०.१३३	०
	फलोत्पादन (हे) -२९६	३४५	८१.५७	०.४८१	०
	तुती लागवड (हे)-२९	३१	४.६६६५	६३.८५	०
	एकूण	७३१	११४.२८	६४.४६४	०

(इ) केंद्र शासनाच्या ग्रामीण रोजगार (संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना) योजनांची माहिती चालू वित्तीय वर्षासाठी येणारा अपेक्षित खर्च मनुष्य दिवस निर्मिती (लाखात)	यंत्रणेचे नाव	वर्ष	योजने अंतर्गत घेण्यात आलेले काम	एकूण कामे	केंद्र शासना-कडून प्राप्त झालेला एकूण निधी	कामावर झालेला एकूण खर्च	
	प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा	२००३-२००४	२३८२	२३८२	१०२९.०५	१०२९.०५	
		२००४-२००५	३५३५	३५३५	१०४६.४५	१०४६.४५	
		२००५-२००६	३२६३	३२६३	१२५६.३६	१२५६.६३	
		२००६-२००७	२७६०	२७६०	१३७३.०१	१३७३.०१	
		२००७-२००८	१९५२	१९५२	३२५.४९	१७४.६७	
		२००८-२००९	सन २००७-२००८ पासून सदर योजना बंद झाली आहे.				
		२००९-२०१०	सन २००७-२००८ पासून सदर योजना बंद झाली आहे.				
		२०१०-२०११	सन २००७-२००८ पासून सदर योजना बंद झाली आहे.				
		२०११-२०१२	सन २००७-२००८ पासून सदर योजना बंद झाली आहे.				
टीप :-शिल्लक रक्कम रु.४४६.३५ लक्ष म.ग्रा.रो.ह.यो ला स्थानांतरीत करण्यात आलेली आहेत.							

या दिलेल्या माहितीनुसार समितीच्या असे निदर्शनास आले की, सन २००३-०४ ते २००७-०८ मधील खर्चाची टक्केवारी १०० टक्के दाखविलेली आहे. ही दर्शविण्यात आलेली आकडेवारी दिशाभूल करणारी आहे. याबाबत समितीला बैठकीपूर्वी शुद्धिपत्रक देण्यात आले नाही. शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार रोजगार हमी योजनेच्या कामाचे नियोजन माहे ऑक्टोबर ते सप्टेंबर असे दाखविलेले आहे. यामध्ये दिनांक १ ऑक्टोबर २००४ ते ३० सप्टेंबर २००४ असा कालावधी दाखविलेला आहे. या बाबत विभागीय अधिकाऱ्यांनी समितीला माहिती दिली की, सदरहू आकडेवारी चूकलेली असून त्याचा कालावधी दिनांक ३० सप्टेंबर, २००५ असा असणे अभिप्रेत आहे.

रोजगार हमी योजना समितीने जिल्हाच्या रोजगार हमी योजनेची माहिती घेण्यासाठी जिल्हाधिकारी कार्यालयास दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१० रोजी पहिले पत्र पाठविले होते. त्यानंतर दुसरे पत्र दिनांक १५ जानेवारी २०११ रोजी, तिसरे पत्र दिनांक २८ फेब्रुवारी २०११ रोजी व शेवटचे पत्र दिनांक ९ फेब्रुवारी २०१२ रोजी पाठविले होते. गेल्या दीड वर्षांपासून जिल्हाधिकारी आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या कार्यालयात प्रश्नावलीच्या अनुषंगाने उत्तरे तयार करून तपासून सादर करण्याची संधी होती. त्याकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे समिती समोर योग्य माहिती आली नाही. त्यामुळे आजच्या बैठकीत समितीचा बहुमूल्य वेळ वाया गेला. या विषयासंदर्भात जिल्हाधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी समितीसमोर खुलासा केला पाहिजे असे समितीने स्पष्ट केले असता, जिल्हाधिकारी यांनी दिलगिरी व्यक्त करून पुस्तिकेमध्ये झालेल्या चूका मान्य केल्या. शुद्धिपत्रक वेळेवर देण्यात आले ते सर्व सदस्यांना अगोदर दिले पाहिजे होते याची जाणीव असून यासंदर्भात समितीची दिशाभूल करण्याचा कोणताही हेतू नाही असे सांगितले.

यावर समितीने अशी विचारणा केली की, जिल्हाधिकारी यांनी किती वेळा आढावा बैठका घेतल्या आहेत. एमआरईजीएसच्या बुकलेटमध्ये असंख्य चुका आहेत. त्यासंदर्भात देखील शुद्धिपत्रक काढण्यात आलेले नाही. यासंदर्भात मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील विभागाचा आढावा घेतला होता काय? त्यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, यासंदर्भात सर्व माहिती जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत समिती पुढे ठेवलेली आहे. चुकांच्या संदर्भात समितीसमोर शुद्धिपत्रही ठेवलेले आहे. यावर समितीचे असे मत झाले की, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी एमआरईजीएसच्या संदर्भात समितीने विचारलेल्या प्रश्नाची माहिती दिली पाहिजे.

समितीने पाठविलेल्या प्रश्नावलीसंबंधी लेखी स्पष्टीकरणात्मक माहिती तयार केल्यानंतर ती तपासून घेणे आवश्यक होते. परंतु, तशा प्रकारची कोणतीही कार्यवाही न करता सदरहू स्पष्टीकरणात्मक माहिती समितीसमोर सादर करण्यात आली. लेखी स्पष्टीकरणात्मक माहिती यापूर्वी का तपासण्यात आली नाही असे समितीने विचारले असता, उपायुक्त, रोहयो, यांनी सांगितले की, सदरहू माहिती अगदी वेळेवर प्राप्त झाल्याने माहिती सविस्तरपणे तपासून घेणे शक्य झाले नाही. या प्रकरणी जे कोणी जबाबदार असतील त्यांना कारणे दाखवा नोटीस द्यावयास पाहिजे होती असे समितीने स्पष्ट केले असता, उपायुक्त यांनी सांगितले की, समितीच्या निदेशानुसार संबंधितांविरुद्ध कारवाई केली जाईल.

सन २००७-०८ मध्ये पाटबंधारे विभागाचे नियोजन निरंक आहे. पाटबंधारे विभागाने विविध योजना संदर्भात नियोजन का केले नाही? यासंदर्भात खुलासा करण्यात यावा अशी समितीने विचारणा केली असता, कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग यांनी सांगितले की, सन २००७-०८ या कालावधीत मजूर उपलब्ध न झाल्यामुळे शेततळ्याची कामे घेण्यात आली नाहीत. सिंचनाचा अनुशेष भरून काढण्याच्या दृष्टीने शासन स्तरावर पाठपुरावा करण्यात आला असून ती कामे पूर्ण झाली आहेत. म्हणून रोजगार हमी योजनेची कामे पूर्ण करण्यात आली नाहीत. समितीने पुढे अशीही विचारणा केली की, शिल्लक रक्कम रुपये ४४६.३५ लक्ष मग्नारोहयोला स्थानांतरित (Surrender) करण्यात आले आहे असे नमूद केले असून स्थानांतरित करण्याचे कारण काय? याबाबतची माहिती समितीला देण्यात आली नाही. जिल्हाधिकारी यांनी पुढे सांगितले की, मग्नारोहयोमध्ये नवीन योजना सुरु झालेल्या आहेत. प्रलंबित कामे देखील मग्नारोहयोमध्ये समाविष्ट केली आहेत.

*अभिप्राय व शिफारशी :

समितीला सादर करण्यात आलेल्या कामाच्या वार्षिक नियोजन आराखड्याच्या माहितीत विसंगती व अनेक त्रुटी राहिल्या असल्याचे समितीच्या निदर्शनास आल्या असून समितीला परिपूर्ण व अचूक माहिती दिली नसल्याने समिती याबाबत तीव्र नाराजी व्यक्त करते. पाटबंधारे विभागाने कामाचे वार्षिक नियोजन आराखडे तयार केले नाहीत. तसेच सन २००३-०४ ते २००७-०८ या आर्थिक वर्षात वार्षिक नियोजनाची टक्केवारी असमाधानकारक असून संबंधित यंत्रणांनी शासनाच्या विहित मार्गदर्शक तत्वानुसार कामे घेण्यासाठी पुरेसे प्रयत्न केल्याचे दिसून येत नाही यावर समिती तीव्र नाराजी व्यक्त करते.

समितीच्या बैठकीत अपूर्ण व असत्य माहिती देण्यात आल्याने समितीचा अमूल्य वेळ वाया गेला असून समितीला परिपूर्ण व स्वयंस्पष्ट माहिती देण्याच्या कामात कसूर करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारवाई करावी व केलेल्या कारवाईचा अहवाल समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावा.

(२) निधीचा पुरवठा व खर्च :-

जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला देण्यात आलेल्या माहितीच्या अनुषंगाने समितीने “निधीचा पुरवठा व खर्च” या संदर्भातील एकत्रित गोषवाराबाबत तपासणी केली असता असे निदर्शनास आले की, सन २००४-०५, २००५-०६ आणि २००६-०७ या आर्थिक वर्षात यंत्रणेने जिल्हाधिकाऱ्यांकडे मागणी केलेली रक्कम आणि जिल्हाधिकाऱ्यांनी शासनाकडे मागणी केलेल्या रकमांमध्ये तफावत दिसून येते. यंत्रणेने जिल्हाधिकाऱ्यांकडे रुपये २३५.३१ एवढी रक्कम मागितली असताना जिल्हाधिकाऱ्यांनी शासनाकडे रुपये ३६५.०० एवढ्या निधीची मागणी केली याबाबत खुलासा करावा असे समितीने आदेश दिले असता, विभागीय अधिकारी यानी अशी माहिती दिली की, राज्य शासनाने या कालावधीत एकूण रुपये ९०९.२० लाख रुपये मंजूर केलेले आहेत. या आकडेवारीबाबत आताच काही सांगता येणार नाही.

सन २००३-०४ ते २००५-०६ या कालावधीत यंत्रणेने जिल्हाधिकाऱ्यांकडे मागणी केलेली रक्कम आणि जिल्हाधिकाऱ्यांनी शासनाकडे मागणी केलेली रक्कम यामध्ये तफावतीबाबत जिल्हाधिकारी यांनी स्पष्ट केले की, रोजगार हमी योजनेच्या पुस्तकाच्या अनुषंगाने दिलेल्या शुद्धिपत्रकात नमूद केल्यानुसार धान्य कुपन्ससाठी रुपये ४९.३६ लाख रुपयांची तरतूद शासनाने केलेली आहे. मात्र शासनाने मंजूर केलेला निधी रुपये १२६६.३६ आहे असे दिसते. ही आकडेवारी १०० टक्याच्या वर खर्च झालेला दिसतो असे होऊ शकत नाही. ही जास्तीची रक्कम शासनाकडून कशी आली? येथे जी टक्केवारी नमूद केलेली आहे. त्याबाबत समिती समोर खुलासा करण्यात यावा. त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, धान्य कुपन्ससाठी १२.६६ रुपये एवढी रक्कम शासनाने मंजूर केलेली आहे. यंत्रणेस १२.५३ कोटी रुपये निधी प्राप्त झालेला असून त्यापैकी १२.४६ कोटी रुपये मजुरीसाठी खर्च झाले आहेत. यावर समितीने असे निदर्शनास आणले की, सन २००५-०६ या वर्षासाठी रुपये ९६.१८, सन २००६-०७ या आर्थिक वर्षासाठी रुपये ९२.५२ अशाप्रकारे खर्च दाखविलेला आहे. ही टक्केवारी जुळत नाही. याबाबत खुलासा करावा. याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी माहिती दिली की, सन २००५-०६ मध्ये शासनाने दिलेले ११ कोटी २८ लाख रुपये यंत्रणानी खर्च केले आहेत.

माहात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेची माहिती दिली आहे त्यात नमूद केलेली माहिती सत्य नाही. सदर पुस्तिकेत बऱ्याच चुका असल्यामुळे यासंदर्भात आढावा बैठक घेतली होती का? एमआरईजीएसच्या संदर्भात पुस्तिकेत नमूद केलेल्या रकमा हजारांमध्ये आहेत की लाखात आहेत असे समितीने विचारले असता, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, सदरहू रकमा लाखात नमूद केल्या आहेत.

पातूर आदर्श रोपवाटीकेसाठी मूळ अंदाजपत्रकीय रक्कम ४.७४ नमूद केली आहे. त्या कामात तांत्रिक मान्यता दिनांक ३१ डिसेंबर, २००७ रोजी प्राप्त झाली आहे आणि त्यासाठी फक्त २० हजार रुपये खर्च केले असताना ४.७४ लाख रुपयांचे काम कसे पूर्ण झाले. त्याचप्रमाणे पुस्तिकेत काही ठिकाणी फक्त १० हजार रुपये खर्च झाले असताना काम पूर्ण झाल्याचे कसे नमूद केले आहे. लेखी स्पष्टीकरणामध्ये शून्य टक्केवारी तसेच काहीही खर्च झाल्याचे नमूद केले नसताना सुद्धा काम पूर्ण झाल्याचे नमूद केले आहे. याबाबत समितीला सविस्तर माहिती द्यावी. त्यावर उपायुक्त, (रोहयो), अमरावती विभाग यांनी सांगितले की, सदरहू काम ४.०५ लाख रुपयांचे होते. त्यासाठी केवळ २७ हजार रुपये प्राप्त झाले असून तेवढीच रक्कम खर्च झाली आहे. त्यामुळे लेखी स्पष्टीकरणात ते काम अपूर्ण असल्याचे नमूद करावयास पाहिजे होते. परंतु चुकीने सदर काम पूर्ण झाल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, रोजगार हमी योजना समितीच्या पुस्तिकेतील लेखी स्पष्टीकरणात निधी शून्य असताना सुद्धा एक काम पूर्ण झाल्याचे नमूद केले आहे. त्यावर उप संचालक, सामाजिक वनीकरण, अकोला यांनी देण्यात आलेली माहिती तपासून घेऊन त्याबाबत समितीला अवगत करण्यात येईल असे सांगितले. यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, या प्रश्नाच्या संदर्भात बराच वेळ वाया गेला आहे. मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी समितीच्या बैठकीपूर्वी यासंदर्भात संक्षिप्त चर्चा करावयास पाहिजे होती. तशी झालेली नसल्यामुळे उत्तरामध्ये विसंगती असून या ठिकाणी उपस्थित असलेले अधिकारी समितीला योग्य ती माहिती देत नसल्याने वेळेचा अपव्यय होत आहे.

उप संचालक, सामाजिक वनीकरण, अकोला यांनी याप्रकरणात अधिक माहिती दिली की, रोजगार हमी योजना कामाच्या संदर्भात सदरहू काम ४.०५ लाख रुपयांचे असून ते सन २००७ मधील आहे. त्या कामावर काही खर्च रोजगार हमी मध्ये झाला होता. त्यानंतर ते काम एमआरईजीएस मध्ये घेतले आहे. एमआरईजीएसमध्ये सदरहू कामाच्या संदर्भात वर्षनिहाय खर्चाची आकडेवारी दिलेली आहे. त्यामुळे लेखी स्पष्टीकरणात नमूद केलेला खर्च कमी असल्याचे दिसून येते. त्यावर समितीने विचारणा केली की, एमआरईजीएस कामाच्या संदर्भात माहिती देत असताना सदरहू कामासाठी ४.७४ लाख रुपयांची मान्यता असताना त्यावर केवळ २० हजार रुपये खर्च केल्याचे दर्शवून सदरहू काम पूर्ण झाल्याचे कसे नमूद करण्यात आले यावर उप संचालक, सामाजिक वनीकरण, अकोला यांनी अशी माहिती दिली की, लेखी स्पष्टीकरणात सदर कामावर वर्ष निहाय झालेल्या खर्चाची माहिती देणे आवश्यक होते. परंतु तशी माहिती न देता फक्त एकाच वर्षा झालेल्या खर्चाची माहिती नमूद करण्यात आली. याबाबत त्यांनी समितीकडे क्षमायाचना करून सदर कामावर खर्च झालेली वर्षनिहाय आकडेवारी समितीला थोड्यावेळात सादर करण्यात येईल असे सांगितले. मात्र या प्रकरणी संबंधितांवर कारवाई होणे गरजेचे आहे असे समितीने मत व्यक्त केले असता, विभागीय अधिकारी यांनी असे सांगितले की, समितीने सुचविल्याप्रमाणे संबंधितांवर कार्यवाही करण्यात येईल.

समितीने सन २००३-०४ ते २०११-१२ या वर्षातील निधीचा पुरवठा व खर्चाचा एकत्रित गोषवारा याबाबत माहिती देण्यात यावी असे सांगितले व पुढे असे मत मांडले की, जिल्हाधिकाऱ्यांनी समितीच्या बैठकीची तयारी केलेली दिसत नाही. समितीला गांधीर्याने घेतलेले दिसत नाही असा आरोप बैठकीच्या सुरुवातीला काही सदस्यांनी केला. हे आता येणाऱ्या माहितीवरून तसेच समितीच्या प्रश्नाना देत असलेल्या उत्तरावरून सिद्ध होत आहे. सन २००८-०९ या आर्थिक वर्षातील मागणी शून्य अशी दाखविली असल्याने अकोला जिल्ह्यात निधी उपलब्ध करून घेण्याबाबत कसलेच नियोजन केलेले दिसत नाही असे समितीचे मत झालेले आहे. त्यावर विभागीय अधिकारी यांनी माहिती दिली की, सन २००८-०९ या आर्थिक वर्षात यंत्रणेने जिल्हाधिकाऱ्यांकडे मागणी केली नाही. त्यामुळे कसलाही खर्च झाला नाही. यावर जिल्हाधिकारी यांनी असा खुलासा केला की, याबाबत माहिती घेऊन नंतर समितीला सादर करण्यात येईल.

समितीने विचारणा केली की, सौजन्य महिला बचत गटाने ग्रामपंचायतींना पुरविलेल्या रोपांची रक्कम मिळालेली नसल्याची तक्रार केली. या संदर्भात चौकशी करून समितीला अहवाल सादर करावा असे समितीने निर्देश दिले होते. त्याबाबत काय कार्यवाही केली आहे ? जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, सौजन्य महिला बचत गटाने पुरविलेल्या रोपांची रक्कम त्यांना दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१२ रोजी अदा करण्यात आली आहे.

समितीने ही बाब लक्षात आणून दिल्यानंतर पेमेंट केलेले आहे. समितीने अकोला जिल्ह्याला भेट दिली त्यावेळी त्या महिला बचत गटाने समितीच्या ही बाब निदर्शनास आणली. समितीने त्यांच्याकडे लेखी स्वरूपात तक्रार करण्यास सांगितले असता त्या महिला बचत गटातील महिला थरथर कापत होत्या. त्यांनी सांगितले की, आम्ही लेखी स्वरूपात तक्रार देणार नाही. आम्ही लेखी तक्रार केल्यास अधिकारी आमच्यावर राग ठेवतील. समितीने मार्च महिन्यात दौरा केला होता. त्यानंतर ऑक्टोबर महिन्यात महिला बचत गटाचे पैसे दिलेले आहेत. त्यांना पेमेंट उशिरा करण्याचे कारण काय ? असे समितीने विचारले असता, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, या संदर्भात तपासणी केल्यानंतर संबंधितांना पेमेंट करण्यात आले.

समितीने पुढे विचारणा केली की, ज्या अधिकाऱ्यांनी पेमेंट करण्यास उशीर केला त्यांच्यावर काय कारवाई केली ? समितीसमोर हा विषय आला नसता तर सौजन्य महिला बचत गटाने रोपे पुरवूनही त्यांना पैसे मिळाले नसते. जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, या रोपांची खरेदी ग्रामपंचायतीने केली होती. या ठिकाणी सामाजिक वनिकरण विभागाचा काही संबंध नाही.

समितीने विचारणा केली की, अकरा ग्रामपंचायतींनी रोपांसाठी वेगवेगळ्या ऑर्डर्स दिल्या होत्या. त्याची सर्व माहिती एकत्रित करून त्यांना पेमेंट केले काय ? माहितीप्रमाणे ग्रामपंचायतींनी रोपांची ऑर्डर दिलेली नसून ती गट विकास अधिकाऱ्यांनी दिलेली आहे, हे खरे आहे काय ? सामाजिक वनिकरण विभागाकडे ५०० रोपे तयार असताना त्या विभागाकडे रोपांची मागणी न करता महिला बचत गटाकडे मागणी करण्याचे कारण काय ? यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, यासंदर्भात खात्री करून घेतो.

समितीने पुढे विचारणा केली की, महिला बचत गटाने ज्या अकरा गावांना रोपे पुरविली ती गावे एकाच तालुक्यातील आहेत काय ? ११ ग्रामपंचायतींना रोपे पुरविण्यात आली त्याचे पेमेंट एकत्रित करण्यात आले की वेगवेगळे करण्यात आले ? जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, प्रत्येक ग्रामपंचायतीचे वेगवेगळे पेमेंट करण्यात आले.

समितीने पुन्हा विचारणा केली की, सामाजिक वनिकरण विभागाकडे रोपे असताना त्या विभागाकडून रोपे का घेण्यात आली नाहीत ? सामाजिक वनिकरण विभागाकडे रोपे असताना देखील त्यांचेकडून रोपे खरेदी न करता अन्य ठिकाणाहून रोपे खरेदी केली असल्यास संबंधितांवर कारवाई करणार काय ? जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, सामाजिक वनिकरण विभागाकडे रोपे उपलब्ध आहेत किंवा कसे याची माहिती घेऊनच अन्य ठिकाणी रोपांची ऑर्डर दिली जाते. तरी सुद्ध या प्रकरणी खात्री करून समितीला माहिती देण्यात येईल.

सौजन्य महिला बचत गटाने समितीला जे पत्र दिलेले आहे त्यामध्ये नमूद केलेले आहे की, रोपांची रक्कम प्राप्त झाली. प्रत्येक रोपाला ५० रुपयांप्रमाणे मागणी केली होती तरी मोजमाप पुस्तिकेप्रमाणे ११ रुपये देण्यात आले आहेत आणि ते मान्य आहे. रोपांची किंमत ५० रुपये असताना त्यांना ११ रुपये का देण्यात आले ? जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, एक ते नऊ महिन्यांपर्यंतचे रोपे आणि नऊ महिन्यांपेक्षा जास्त महिन्यांचे रोपे असे रोपांचे दोन प्रकार आहेत. एक ते नऊ महिन्यांपर्यंतच्या रोपाची किंमत ११ रुपये आहे तर नऊ महिन्यांपेक्षा जास्त महिन्यांच्या रोपाची किंमत ५० रुपये आहे.

अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला आश्वासीत केलेल्या माहितीच्या अनुषंगाने समितीने दिनांक १६ जानेवारी, २०१३ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. त्यावेळी समितीनी अशी विचारणा केली की, सन २००७-२००८ या कालावधीत रस्ते इत्यादींसाठी अंदाज खर्च ८.४४ लाख दाखविलेला असून खर्चाची टक्केवारी ०.२५ टक्के दाखविण्यात आलेली असल्याने याबाबत संबंधित यंत्रणेने खुलासा करावा. यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, आराखड्याप्रमाणे ०.२५ टक्केवारी निघते. अंदाजित खर्चाची रक्कम रुपये २९ कोटी ४५ लाख रुपये होती. रस्त्याच्या कामांतर्गत शेत रस्ते व इतर कामासाठी ८ लाख ४५ हजार इतका खर्च करण्यात आला होता आणि या खर्चाची टक्केवारी ०.२५ आहे. यावर्षी

रस्ते, शेतारस्ते यावर खर्च होत आहे. समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, रस्त्यांच्या कुशल कामांचे पैसे मिळालेले नाहीत. त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी आश्वासित केले की, अकुशल कामांचे पेमेंट करण्यास प्रथम प्राधान्य द्यावे लागते. निधी प्राप्त झालेला आहे तेव्हा कुशल कामाचे देखील लवकर पेमेंट करण्यात येईल. ६०:४० या प्रमाणाचे कधीही उल्लंघन होणार नाही. कुशल कामाचे पैसे देण्याचे निदेश दिलेले आहेत तसेच कामाचा रेशियो मॅन्टेन होत आहे. अकोला जिल्ह्यात पाणंद रस्त्यांची किती कामे सुरु आहेत. यासंदर्भातील माहिती आता उपलब्ध नाही नंतर ती समितीला सादर करण्यात येईल. समितीने असे निदर्शनास आणले की, चिखली तालुक्यामध्ये मागील दोन महिन्यात १६५ पाणंद रस्त्याची कामे लोकसहभागातून झाली आहेत. अजून काही कामे सुरु आहेत. लोकसभागातून साधारणतः ५०० कि.मी.चे पाणंद रस्ते तयार करण्याचा प्रयत्न होत आहेत. अशी कामे होण्याच्या दृष्टीने आपण प्रोत्साहन दिले पाहिजे असे समितीचे मत आहे.

* अभिप्राय व शिफारशी :

समितीला बैठकीच्या वेळी पुरविण्यात आलेल्या माहितीमध्ये दिलेली आकडेवारी अचूक असल्याची शहनिशा न करता चूकीची माहिती देणे ही गंभीर बाब आहे. याबाबत समिती तीव्र नाराजी व्यक्त करित असून प्रस्तुत प्रकरणी दोषी असलेल्या संबंधितांवर कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कारवाईची माहिती समितीला तीन महिन्यांत सादर करावी अशी समिती शिफारस करित आहे.

संबंधित यंत्रणांनी जिल्हाधिकाऱ्याकडे शासनामार्फत मागणी केलेल्या रकमेपैकी सन २००४-०५ ते २००६-०७ या वर्षात यंत्रणेने मागणी केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त रक्कम देण्यात आली. जास्त रक्कम मिळूनही संबंधित यंत्रणांनी योग्य खर्च केला नाही. विधानमंडळाची समिती भेटली यात असताना जिल्ह्यातील कोणत्याही अधिकाऱ्यांनी योग्य माहिती संकलित केली नाही. विधानमंडळाने पाठविलेल्या प्रश्नावलीला समर्पक उत्तरे देण्यात आली नाहीत. त्यामुळे समितीचा अमुल्य वेळ वाया गेला. समितीसमोर साक्षीला येण्यापूर्वी सर्व संबंधितांनी एकत्र बैठक घेऊन तयारी केल्याचे आढळले नाही. ही बाब अतिशय गंभीर आहे. अतः समिती अशी शिफारस करते की, समितीच्या जिल्हा बैठकीपूर्वी सर्व संबंधितांनी योग्य ती माहिती संकलित करून समितीला अचूक माहिती वेळेत देण्याबाबत सर्व संबंधितांना सुचना देण्यात याव्यात तसेच या प्रकरणी दोषी अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कारवाईची माहिती समितीला तीन महिन्यात सादर करावी.

(३) मजुरांच्या सोईसवलतींवर करण्यात आलेला खर्च :-

—“मजुरांच्या सोईसवलतींवर करण्यात आलेला खर्च” यासंदर्भात जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला पुरविण्यात आलेल्या माहिती पुस्तिकेमधील माहितीनुसार समितीने विचारणा केली की, जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी, या यंत्रणेचे कामावर पिण्याच्या पाण्यासाठी १५३ मजुरांची संख्या दर्शविली आहे. मात्र त्यासाठी पिण्याच्या पाण्यासाठी रुपये ७.७२ इतका खर्च झाल्याचे नमूद केलेले आहे. या प्रश्नाच्या संदर्भात सदस्यांना देण्यात आलेल्या लेखी स्पष्टीकरणाच्या पुस्तिकेत वेगवेगळ्या पृष्ठावर माहिती नमुद केलेली आहे. ही बाब पुस्तिका तयार करताना निदर्शनास आली नाही काय? यावर जिल्हाधिकारी यांनी समितीकडे दिलगिरी व्यक्त केली. यावर समितीने नाराजी व्यक्त करित अशी सूचना केली की, प्रत्येक बाबींवर दिलगिरी व्यक्त करणे किंवा समितीची माफी मागणे ही गोष्ट समितीला संयुक्तिक वाटत नाही याची नोंद घ्यावी.

कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जि.प. या यंत्रणेने मजुरांच्या लहान मुलांना सांभाळण्याकरीता नेमणूक करण्यात आलेल्या मजुरांची संख्या शून्य दर्शविली असून त्यासंबंधी ३७ हजार रुपये खर्च झाल्याचे कसे दर्शविण्यात आले? याबाबत जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी यांनी सांगितले की, यासंदर्भात सविस्तर शुद्धीपत्रकात माहिती दिलेली आहे. त्यावर समितीने स्पष्ट केले की, लेखी स्पष्टीकरणात व शुद्धीपत्रकात दिलेली माहिती सारखीच असून समितीची दिशाभूल केली जात आहे. तसेच शुद्धीपत्रकात लेखी स्पष्टीकरणात ०.०१ मजुर नमूद केले असल्याने त्याचा अर्थ नेमके किती मजूर आहेत. त्यावर कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, अकोला यांनी समितीला सांगितले की, मजुरांची संख्या १० असावी. यावर समितीने नाराजी व्यक्त करित असे आदेश दिले की, समितीला जर तरच्या भाषेत उत्तर देणे ही गंभीर बाब आहे. प्रत्येक मजुरावरील खर्च ३७ रुपये इतका असल्याचे नमूद केले आहे. याबाबतीत संबंधितांकडून खुलासा मागविण्यात यावा. मजुरांच्या लहान मुलांना सांभाळण्यासाठी नेमण्यात आलेल्या मजुरांवरील खर्चाची रक्कम ३७० रुपये इतकी आहे. तेथे चुकून ०.००३७ अशा प्रकारची टंकलेखनाची चूक झाली आहे असे स्पष्टीकरण देण्यात आले.

कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग या यंत्रणेनी माहिती पुस्तिकेत मजुरांची संख्या ९४ अशी दर्शविली असून त्यांच्या हत्याराचे व अवजाराचे भाडे खर्च शून्य इतकी रक्कम दर्शविलेली आहे. येथे सुसंगत माहिती संबंधित अधिकारी देत नाहीत ही बाब अत्यंत गंभीर आहे. यामुळे समितीचा वेळ वाया घालविणे, समितीची दिशाभूल करणे, समितीचा अवमान करणे या कारणास्तव कार्यकारी अभियंता यांना कारणे दाखवा नोटीस देण्यात येईल असे जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले.

सन २००६-०७ मध्ये पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी नेमण्यात आलेल्या मजुरांची संख्या ८८५ व त्यावर रुपये ७.७६ खर्च कसा दर्शविण्यात आला? यावर जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी यांनी सांगितले की, सदर रक्कम ८८५ रुपये मजुरांवर खर्च झाली नाही. प्रत्येक मजुरावर एक रुपया प्रमाणे खर्च केला आहे. मजुरांच्या संदर्भात चूकीची आकडेवारी टंकलिखित झाली आहे. समितीने विचारणा केली की, जिल्हा अधीक्षक कृषि

अधिकारी या यंत्रणेने या संदर्भातील शुद्धीपत्रकात मजूरांच्या संदर्भात ७.७६ लाख रुपयांची रक्कम नमूद केलेली आहे. त्या रकमेतून मजूरांना मजूरी दिली की, मजूरांना पाणीपुरवठा करण्यासाठी खर्च केला, याबाबत संबंधित कृषि अधिकारी समितीला समाधानकारक माहिती देऊ शकले नाहीत. म्हणून समितीने यासंदर्भात कृषि अधिकारी यांना कारणे दाखवा नोटीस देऊन त्यांच्याकडून ८(आठ) दिवसांच्या आत खुलासा मागवून घ्यावा. त्यांनी दिलेला खुलासा समाधानकारक नसल्यास संबंधित विभागाच्या प्रधान सचिवांना साक्षीला बोलविण्यात येईल त्यावेळी त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्याची शिफारस केली जाईल असेही सांगितले.

कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणीपुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, अकोला या यंत्रणेने हत्याराला धार लावणे याकरिता ०.११ असे नमूद केले आहे. तसेच कामावरील एकूण खर्च ६.०२ लाख रुपये नमूद केला आहे. याबाबत समितीला सविस्तर माहिती द्यावी. कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग, जि.प. यांनी सांगितले की, सन २००७-०८ मध्ये अकोला तालुक्यात हत्यारांना धार लावणे यासाठी ०.०१ खर्च झालेला आहे. समितीने विचारणा केली की, प्रत्यक्ष कामावर हजर असलेल्या मजूरांची संख्या ०.०१ असून हत्यारांना धार लावण्यासाठी ०.०१ टक्के रक्कम खर्च झाली आहे. सोयीसुविधांवर झालेला खर्च ०.०१ टक्के असून कामावर एकूण झालेला खर्च किती आहे. कामावर मजूरांची संख्या ०.०२ आहे म्हणजे एकूण किती मजूर होतात? या संदर्भात समितीला संबंधित यंत्रणेकडून उत्तर प्राप्त झाले नाही.

समितीने विचारणा केली की, दर्शविण्यात आलेली आकडेवारी हजारत आहे काय? कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणीपुरवठा विभाग, जि.प. यांनी सांगितले की, तेथे २ अशी संख्या हवी होती. यानंतर समितीने पुढे विचारणा केली की, कामावर हजर असलेल्या मजूरांची संख्या ०.०२ आहे. हत्यारांना धार लावणे, पिण्याचे पाणी अशा सोईसवलतीसाठी खर्च ०.००२ टक्के दाखविण्यात आला आहे. मजूरांना विश्रांतीसाठी, लहान मुलांना मदत अशा विविध कामांसाठी दोन मजूर आहेत. ०.०२ म्हणजे नेमके किती मजूर होतात? यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, ०.०२ म्हणजे दोन हजार मजूर होतात. आकडेवारी बरोबर दिलेली नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. या संदर्भात खात्री करून समितीला अवगत करण्यात येईल. विभागिय अधिकारी यानी सांगितले की, मजूरांची संख्या पॉइंटमध्ये दाखविणे हीच मुळात चूकीची बाब आहे. यावर उपायुक्त, रोहयो यानी असे स्पष्टीकरण दिले की, मजूरांची संख्या अपूर्णाकामध्ये दाखवावयाची नसून ती पूर्णाकात द्यावयास हवी होती. समितीने विचारणा केली की, उपरोक्त म्हणण्याप्रमाणे दोन हजार मजूर होतात तेथे अकरा हजार मजूर दाखविण्यात आले आहेत. हत्यारांना धार लावणे यासाठी ०.११ टक्के इतकी रक्कम दाखविण्यात आली आहे काय? कामासाठी किती रक्कम मंजूर करण्यात आली आहे. कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, अकरा हजार रुपये धार लावण्यासाठी दाखविण्यात आले आहेत. ६.२ लाख रुपये मजूरावरील खर्च असून त्यातील ४.३९ लाख रुपये खर्च झाला आहे.

समितीने जिल्हाधिकारी यांना अशा सूचना दिल्या की, कार्यकारी अभियंता, पाणीपुरवठा, जिल्हा परिषद, अकोला यांनी कामासाठी हजर असलेल्या मजूरांची संख्या ०.०२ अशी दाखविली आहे. ०.०२ म्हणजे प्रत्यक्षात किती मजूर होतात. मजूरांची संख्या अशाप्रकारे दाखविता येते काय? जिल्हाधिकारी यांनी कोणी अधिकारी अशा चुका करीत असतील तर त्यांच्या विरुद्ध कारवाई करावी. त्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, आकडे लाखात असल्यामुळे त्याप्रमाणे खर्च एक रुपयाच्या अनुषंगाने आहे. यावर समितीने स्पष्ट केले की, एक हजार आकडा आहे. माणसाला अपूर्णाकात मोजता येते का? त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी सदरची चूक दुरुस्त करण्यात येईल असे आश्वासन दिले.

जिल्हा बैठकीच्या अनुषंगाने तयार करण्यात आलेल्या प्रश्नावलीच्या माध्यमातून समितीने विचारणा केली की, वन विभागाने काम बंद झाल्याची तारीख नमूद केलेली नाही, काम बंद झाल्याची कोणतीही कारणे दिली नाही व मजूरांच्या सोयी सवलतींवर कुठलाही खर्च दाखविलेला नाही, याबाबत खुलासा करावा? याबाबत उप वनसंरक्षक यांनी लेखी स्वरूपात पुढीलप्रमाणे खुलासा केला आहे. त्या-त्या आर्थिक वर्षात कामे पूर्ण झालेली नाही. रोप वनाची कामे ही ३ व ५ वर्षे सुरू राहात असल्यामुळे पूर्वपावसाळी कामे व प्रथम वर्षीय कामे संपल्यानंतर पुढील वर्षाकरीता मजूरांची संख्या अत्यंत कमी राहाते त्यामुळे मजूरांच्या सोईसवलतींवर खर्च होत नाही. म्हणून सोई सवलतींवर खर्च दर्शविण्यात आलेला नाही या माहितीबाबत समितीचे समाधान झाले नाही.

दिनांक १६ जानेवारी, २०१३ रोजी विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी समितीला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार समितीने विचारणा केली की, उप संचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, अकोला यांनी पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी नेमलेल्या मजूरांनी दोन किलोमीटर इतक्या लांबून पाणी आणल्याचे समितीसमोर सांगितले असल्याने या संदर्भात नियम काय आहेत, याची माहिती समितीला द्यावी. उप संचालक, सा.वि.अकोला यांनी सांगितले की, ज्या ठिकाणी रोहयोची कामे सुरू होती ती गावे डोंगराळ व उंचसखल होती. बार्शी टाकळी, मुर्तीजापूर, अकोट, परतूर, बाळापूर या तालुक्यातील ११ गावे उंच सखल भागामध्ये येतात. येथे पाणी पुरवठा करण्यासाठी जास्त वेळ लागतो. एमआरईजीएसमध्ये मजूरांना पाणीपुरवठा करण्याची व्यवस्था आहे. मजूरांना रुपये १८५/- याप्रमाणे मजूरी देण्यात आली होती. समितीने पुढे अशी विचारणा केली की, मजूरांना २ कि.मी. पेक्षा जास्त अंतरावरून पाणी आणावे लागत असूनही बैलगाडीचा वापर न करता मजूरांचा वापर का करण्यात आला? उप संचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, येथील काही उंच सखल भागामध्ये बैलगाडी जाऊ शकत नाही. याबाबत समितीने स्पष्ट केले की, बैलगाडी जाऊ शकणार नाही, असे कोणतेही गाव राहिलेले नाही. मजूरांनी २ कि.मी. पायपीट करण्याऐवजी बैलगाडीने पाणी आणणे अधिक सोयीचे

झाले असते. बैलगाडीचा वापर न करता मजुरांकडून पाणीपुरवठा केला याकरिता एकूण किती खर्च आला? उप संचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग यांनी सांगितले की, एकूण कामावर १५ लाख २० हजार रुपये खर्च झाला असून पाणीपुरवठा व मजुरांच्या सोयी सुविधांकरिता ९५ हजार रुपये खर्च झाला. त्यावर समितीने अशी विचारणा केली की, हा खर्च एकूण खर्चाच्या ६ टक्के झालेला आहे. ही फार मोठी अनियमितता आहे. विभागीय अधिकारी यांनी सांगितले की, या रकमेमध्ये हत्याराच्या भाड्याच्या रकमेचा देखील समावेश केला असल्याचे स्पष्ट केले.

या संदर्भात समितीने स्पष्ट केले की, हत्याराचे भाडे मजुरांच्या खर्चामध्ये समाविष्ट केले जाते हे प्रकरण जिल्हाधिकार्यांनी तपासले पाहिजे. मजुरांकडून पाणीपुरवठा केल्यामुळे जास्त खर्च झाल्याचे या ठिकाणी नमूद केलेले आहे. हे प्रकरण तपासून पहावे. समितीने पूढे विचारणा केली की, मजुरांच्या मुलांना सांभाळण्याकरिता प्रत्येक मुलावर रुपये ३७०/- खर्च दाखविण्यात आला आहे. यासंदर्भात संबंधितांवर कोणती कारवाई केली आहे. मुर्तीजापूर मतदारसंघातील परसोड या तालुक्यामध्ये १ हजार झाडे लावण्यात आली. तेथे प्रत्येक झाडाजवळ पाण्याच्या बाटल्या कापून त्या उलट्या ठेवल्या. यामुळे झाडांना पाणी मिळाले व झाडे जगण्यास मदत झाली. तेथे देखील २ ते ३ कि.मी. लांबून पाणी आणावे लागते. हे पाणी बैलगाडीने आणले जाते. बैलगाडीने एका दिवसात १०० झाडांना पाणी मिळते. २ ते ४ खेपा मारल्यानंतर बैलगाडी मालक निघून जातात. यामुळे अशा ठिकाणी टँकरने पाणी पुरवठा करण्याचा निर्णय घेण्याची आवश्यकता आहे. याबाबत शासनाने फेर विचार करावा. तसेच मुर्तीजापूर मतदार संघामधील काही गावांमध्ये नूतनीकरणाचे काम हाती घेण्यात आले होते. त्यावेळी किती मुले सांभाळण्यासाठी दायी ठेवली होती? यावर कार्यकारी अभियंता यांनी सांगितले की, माहिती घेऊन अवगत करण्यात येईल. यावर समितीने स्पष्ट केले की, समितीच्या बैठकीला येण्यापूर्वी सर्व माहिती आणणे गरजेचे आहे. तथापी ही घटना सन २००५-०६ मधील असून त्यांनी चूक मान्य केलेली आहे.

कृषि अधिकारी समितीला समाधानकारक माहिती देऊ शकले नाही. यासंदर्भात काय कारवाई केली याची समितीला माहिती द्यावी असे समितीने विचारले असता, जिल्हा अधीक्षक कृषि, अधिकारी यांनी सांगितले की, चुकीची आकडेवारी नमूद करण्यात आली होती. ८८५ मजूर दाखविण्यात आले होते. प्रत्यक्षात १५ हजार १९१ मजूर होते. ही चूक झाल्याचे त्यावेळी मान्य केले होते.

त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, जिल्ह्यात कामावर ३ कोटी ८७ लाख रुपये खर्च झाले असून मजुरांच्या सोयी सुविधांवर ८ लाख ४ हजार रुपये खर्च झालेला आहेत. ही रक्कम टक्केवारीप्रमाणे योग्य आहे. काही प्रमाणात चूक झालेली आहे ती मान्य करण्यात यावी.

* अभिप्राय व शिफारशी :

— समितीला पुरविण्यात आलेली माहिती परीपूर्ण नव्हती. आकडेवारी चुकीची होती. साक्षीच्या वेळी मिळणारी उत्तरे संदिग्ध असल्याने समितीला कोणत्याही निर्णयाप्रत येता आले नाही तसेच मजुरांच्या सोईसवलतीवरील खर्चाबाबत समितीच्या असे निदर्शनास आले की, खर्च दर्शवितांना तो योग्यप्रकारे दर्शविण्याची दक्षता घेण्यात आलेली नाही. मजुरांच्या हत्यारांना धार लावण्यासाठी व हत्यारांचे भाडे देण्यासाठी करण्यात आलेल्या रक्कमेची तपशीलवार माहिती दिलेली नाही. त्यामुळे केलेल्या खर्चाची माहिती व त्याबाबतचे विश्लेषण याचा ताळमेळ लागत नाही. संबंधित यंत्रणाद्वारा उपरोक्त माहिती जाणीवपूर्वक संदिग्ध स्वरूपात समितीला सादर केली आहे असे समितीचे स्पष्ट मत आहे. कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे, या यंत्रणेने केलेल्या खर्चाबाबत समिती असे स्पष्ट करित आहे की, यासंदर्भात कार्यकारी अभियंता हे दक्षता पथकाचे प्रमुख असतात, त्यांनी कामाची तपासणी केली पाहिजे, कामांना भेटी दिल्या पाहिजेत, निकषांनुसार काम झाले आहे की नाही ते पाहिले पाहिजे व निकषाप्रमाणे काम झालेले नसल्यास संबंधितांवर कारवाई केली पाहिजे. असे असतांनाही या यंत्रणेसंदर्भात दक्षता पथकाने कोणतीही कारवाई केल्याचे दिसून येत नाही असे समितीचे स्पष्ट मत आहे. त्यामुळे याबाबत संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांची सखोल चौकशी करून दोषींविरुद्ध सक्त कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कारवाईचा अहवाल समितीला तीन महिन्यात सादर करण्यात यावा अशी समिती शिफारस करित आहे.

* मजुरीचे वाटप :

— रोजगार हमी योजना समितीला अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी पुरविण्यात आलेल्या माहिती पुस्तिकेमधील “मजुरीचे वाटप” या संदर्भात दिलेल्या माहितीनुसार उप संचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, अकोला या यंत्रणेने मजूर कामाच्या शोधात बाहेरगावी निघून गेल्यामुळे मजुरी वाटपास विलंब झाला असे नमूद केले आहे. मजुरांना मजुरी उशिराने मिळाल्यामुळे मजूर कामावर आले नसावेत म्हणून रोजगार हमी योजनेची कामे घेतलेली दिसत नाहीत. याबाबत खुलासा करावा असे समितीने स्पष्ट केले असता, उप संचालक, सामाजिक वनीकरण यांनी सांगितले की, मजूर मिळत नाही म्हणून कामे घेतली नाहीत रोहयोच्या दरापेक्षा इतर कामाचे दर जास्त असल्यामुळे मजूर रोहयोच्या कामावर येण्यास तयार नसतात. मजूर शोधण्यासाठी बराच वेळ जातो. काही ठिकाणी मजुरी देण्यास विलंब देखील झालेला आहे.

समितीने अकोला जिल्ह्याला दिलेली भेट व विभागाने पाठविलेल्या माहितीच्या अनुषंगाने विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी समितीने विचारणा केली की, हजेरीपट पूर्ण झाल्यानंतरही मजुरांना मजुरी मिळण्यास विलंब लागण्याची कारणे काय आहेत? यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, पूर्वी पोस्टाच्या रोलिंग फंडमध्ये निधी जमा करून मजुरांच्या खात्यामध्ये मजुरी जमा करण्याची पद्धत होती. हजेरीपट पूर्ण झाल्यानंतर

ते पोस्ट ऑफिसमध्ये प्रदानासाठी पाठविण्यात येत होते. हजेरीपट व खाते क्रमांक बरोबर असल्याची खात्री पटल्यानंतर ते मुख्य डाकघर, अकोला येथून संबंधित सब पोस्ट ऑफिसमध्ये पाठविण्यात येत होते. त्यानुसार जिल्हा पोस्ट ऑफिसमध्ये रोलींग फंडचे खाते उघडून पोस्टाच्या मागणीप्रमाणे मजुरी प्रदान करण्यासाठी रक्कम जमा करण्यात येत होती. या प्रक्रियेत वेळ जात असल्यामुळे मजुरी वेळेवर मिळण्यास विलंब होत होता. त्यामुळे सन २०१२-१३ मध्ये आयुक्त कार्यालयाने असा निर्णय घेतला की, पोस्टातील रोलींग फंड पद्धत बंद करून गट विकास अधिकारी आणि तहसिलदार यांच्या खात्यामध्ये निधी जमा करून मजुरांच्या मजुरीची रक्कम डीमांड ड्राफ्टद्वारे संबंधित पोस्ट ऑफिस वा सब पोस्ट ऑफिसमध्ये जमा करण्यात यावी. अकोला जिल्ह्यात एकूण ७ तालुके आहेत. त्यातील एका तालुक्यामध्ये ई-मस्टर सेवा सुरु केली आहे. त्या तालुक्यात मजुरी वाटपास विलंब होत नाही. नवीन पद्धतीनुसार मस्टर ट्रॅकींगमध्ये १२-१३ तक्ते करून दिले आहेत. त्यानुसार सुरुवातीच्या आणि शेवटच्या मस्टरचे ट्रॅकींग करण्याबाबत सूचना दिल्या आहेत. पूर्वी तांत्रिक कर्मचाऱ्यांची कमतरता असल्यामुळे एम.बी.रेकॉर्ड करून घेण्यास विलंब लागत होता, परिणामी मजुरी वाटप करण्यास विलंब होत होता. परंतु नवीन पद्धतीनुसार सर्वच मस्टरला विलंब होत नाही. काही मस्टर १५-२० दिवसांत पोहोचतात.

समितीने पुढे विचारणा केली की, नियमानुसार रोजगार हमी योजनेवरील मजुरांना त्यांची मजुरी ७ ते १५ दिवसांत मिळावयास पाहिजे. नवीन पद्धत स्वीकारल्यामुळे असलेल्या मस्टरपैकी किती मस्टरमध्ये या नियमाचे पालन होऊ शकते? यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, साधारण ५० टक्के मस्टरच्या बाबतीत नियमांचे पालन होते. त्यांच्याकडे नरेगाची वेबसाईट आहे. त्यामध्ये मजुरी वाटपास विलंब झाल्याबाबत १५ ते ३० दिवस, ३० ते ४५ दिवस आणि ४५ ते ६० दिवस अशी विभागणी केली असून, तसे रेकॉर्ड ठेवले जाते. मजुरी वाटपास विलंब झाल्यास गट विकास अधिकारी, कार्यक्रम अधिकारी आणि सहायक कार्यक्रम अधिकारी यांच्याकडून खुलासा मागविला जातो. पूर्वी मोजमाप करण्यासाठी तांत्रिक कर्मचारी वर्ग नसल्यामुळे, ग्रामसेवकांनी असहकार आंदोलन छेडल्यामुळे, अंतर्गत अडचणीमुळे हजेरीपट पूर्ण करण्यास विलंब होत होता. ग्रामसेवकांनी असहकार आंदोलन छेडल्यामुळे त्यांना सांगण्यात आले की, या कायदानुसार काम केलेच पाहिजे. अन्यथा शासनाच्या माध्यमातून दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल. यावर समितीने विचारणा केली की, वास्तविक पाहता ५० टक्के नव्हे तर ८०-८५ टक्के मस्टरचे पेमेंट ७ ते १५ दिवसात व्हावयास पाहिजे. विहित मुदतीत जास्तीत जास्त मजुरांना मजुरी अदा करण्याबाबत अजून कार्यक्षमतेने काम करावे लागेल. समितीच्या प्रत्येक बैठकीमध्ये मजुरांना वेळेवर मजुरी मिळावी याबाबतचा मुद्दा उपस्थित केला जातो. किमान ८०-८५ टक्के मस्टरचे पेमेंट ७ ते १५ दिवसांत अदा करावे अशी समितीची अपेक्षा आहे. जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, लवकरच अकोला तालुक्यात ई-मस्टर पद्धत सुरु करित आहोत. विभागाच्या प्रधान सचिवांनी परवानगी दिली तर अकोला जिल्हातील सातही तालुक्यात ई-मस्टर पद्धत सुरु करण्यास तयार आहोत, असे झाल्यास बऱ्याच ठिकाणी मजुरांना वेळेवर मजुरी अदा करता येईल.

समितीने विचारणा केली की, जिल्हा बैठकीत झोडगा (ता.बार्शी टाकळी) ग्रामपंचायतीने वृक्ष लागवड व काही ठिकाणी रस्त्यांची कामे केली असून त्या कामावरील मजुरांना मजुरी मिळाली नसल्यामुळे त्याबाबतची माहिती टिप्पणीसह समितीला सादर करण्याबाबत सांगितले होते. त्या संदर्भात मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, क्रमांक ०८८९ चे हजेरीपत्रक विलंबाने सादर केल्यामुळे त्या कामावरील मजुरी अदा करण्यास विलंब झाला होता. सदरहू हजेरी पत्र विलंबाने सादर केल्यामुळे हा विलंब झाला होता. दिनांक १० ऑक्टोबर, २०११ नुसार या हजेरी पत्रकाची मजुरी प्रदान केली आहे. या हजेरी पत्रकावरील कोणत्याही मजुराची मजुरी प्रलंबित नाही.

समितीला दिलेल्या आश्वानानुसार सौजन्य महिला बचत गटाने ग्रामपंचायतीना पुरविलेल्या रोपांची रक्कम मिळालेली नसल्याची तक्रार केली होती. या संदर्भात चौकशी करून समितीला अहवाल सादर करावा असे समितीने निदेश दिले होते. सौजन्य महिला बचत गटाने पुरविलेल्या रोपांची रक्कम त्यांना दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१२ रोजी अदा करण्यात आलेली आहे.

यावर समितीने ही बाब आपल्या लक्षात आणून दिल्यानंतर आपण पेमेंट केलेले आहे. समितीने अकोला जिल्ह्याला भेट दिली त्यावेळी त्या महिला बचत गटाने समितीच्या ही बाब निदर्शनास आणली. समितीने त्यांच्याकडे लेखी स्वरूपात तक्रार करण्यास सांगितले असता त्या महिला बचत गटातील महिला थरथर कापत होत्या.त्यांनी सांगितले की, आम्ही लेखी स्वरूपात तक्रार देणार नाही. आम्ही लेखी तक्रार केल्यास संबंधित अधिकारी आमच्यावर राग ठेवतील.समितीने मार्च महिन्यात दौरा केला होता त्यानंतर आपण ऑक्टोबर महिन्यात महिला बचत गटाचे पैसे दिलेले आहेत.त्यांना पेमेंट उशिरा करण्याचे कारण काय? ज्या अधिकाऱ्यांनी पेमेंट करण्यास उशीर केला त्यांच्यावर काय कारवाई केली? समितीसमोर हा विषय आला नसता तर सौजन्य महिला बचत गटाने रोपे देऊन त्यांना पैसे मिळाले नसते महिला बचत गटाने ज्या अकरा गावांना रोपे पुरविली ती गावे एकाच तालुक्यातील आहेत काय? अकरा ग्रामपंचायतींनी रोपांसाठी वेगवेगळ्या ऑर्डर्स दिल्या होत्या. त्याची सर्व माहिती एकत्रित करून आपण त्यांना पेमेंट केले काय?

यावर जिल्हाधिकारी अकोला यांनी अशी माहिती दिली की, प्रत्येक ग्रामपंचायतीचे वेगवेगळे पेमेंट करण्यात आले. समितीने अशी विचारणा केली की, सामाजिक वनीकरण विभागाकडे रोपे असताना देखील त्यांच्याकडून खरेदी न करता अन्य ठिकाणाहून रोपे खरेदी केली असल्यास संबंधितावर कारवाई करणार काय? यावर जिल्हाधिकारी यांनी सामाजिक वनीकरण विभागाकडे रोपे उपलब्ध आहेत किंवा कसे याची माहिती घेऊनच अन्य ठिकाणी रोपांची ऑर्डर दिली जाते. तरी सुध्दा या प्रकरणी खात्री करून समितीला माहिती देण्यात येईल.

* अभिप्राय व शिफारशी :

— मजुरी चाटपाच्या विलंबाबाबत दिनांक ९ ऑक्टोबर, २००२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार मजुरी वाटपास विलंब होऊ नये म्हणून जिल्हाधिकार्यांनी दरमहा हजेरी पटाचा आढावा घ्यावा अशी अपेक्षा आहे, तथापि अकोला जिल्ह्यात संबंधित यंत्रणांनी मोठ्या प्रमाणावर हजेरी पट सादर केले नाहीत. हजेरी पटास विलंब होऊ नये, त्याबाबतची शहानिशा न करता तसेच हजेरीपटाचा आढावा घेणे जिल्हाधिकार्यांना बंधनकारक असताना देखील जिल्हाधिकारी यांनी याबाबत दुर्लक्ष केले व पर्यायाने मजुरांची मजुरी विलंबाने मिळाली असे समितीचे मत आहे. हजेरी पट उशिराने सादर करणाऱ्या यंत्रणेच्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबतचा प्रस्ताव विभागीय आयुक्तांकडे एक महिन्याच्या आत पाठविण्याबाबत शासनाचे आदेश असताना देखील जिल्हाधिकार्यांकडून हजेरी पट विलंबाने पाठविणाऱ्या यंत्रणेवर कारवाई करण्यात आलेली नाही. याला जिल्हाधिकारी देखील जबाबदार आहेत असे समितीचे मत आहे.

समितीला देण्यात आलेल्या माहितीमध्ये असे आढळून आले की, कोणतीही यंत्रणा मग्नारोहयोच्या कामात लक्ष देत नाही. त्यामुळे समिती तीव्र नाराजी व्यक्त करते व या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली याचा अहवाल समितीला तीन महिन्यांच्या आत सादर करावा, अशी समिती शिफारस करित आहे.

(५) अपूर्ण कामे :

रोजगार हमी योजना समितीला अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी पुरविण्यात आलेल्या माहिती पुस्तिकेमधील “अपूर्ण कामे” या संदर्भात सर्व अपूर्ण कामांच्या बाबतीत जिल्हाधिकारी यांनी स्वयंस्पष्ट आढावा घेण्याची गरज असून संबंधित यंत्रणेला बैठकीसाठी आमंत्रित करून सर्व अपूर्ण कामे दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१२ पर्यंत पूर्ण करण्याचे निदेश द्यावेत तसेच संबंधित यंत्रणांनी दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१२ पर्यंत कामे पूर्ण केली नाही तर त्यांच्या विरुद्ध नियमानुसार कारवाई करावी असे समितीने निदेश दिले.

व्याळा ते गायगांव या रस्त्याचे काम जागेअभावी पूर्ण झालेले नाही. सदर रस्त्याचे काम मंजूर असताना तलाव बांधणाऱ्या यंत्रणांनी सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे ना हरकत प्रमाणपत्र घेतले होते काय? तलाव बांधणारी यंत्रणा कोण आहे. तलावाचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे काय? यावर कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, तलावाच्या बाजूने १ कि.मी. इतके रस्त्याचे काम करावयाचे होते. परंतु, शेतकऱ्यांनी हरकत घेतली होती. सदर काम लघू पाटबंधारे विभागाच्या अंतर्गत येत नाही. जिल्हा परिषद लघु पाटबंधारे, लोकल सेक्टर आणि सिंचन अशा तीन यंत्रणा आहेत. सदरहू काम जिल्हा परिषदेचे नाही. या विषयाच्या संदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी योग्य ती माहिती घेऊन समितीला आठ दिवसांच्या आत अवगत करावे असे समितीने निर्देशित केले.

तेलहाराच्या कामाचे मूळात अंदाजपत्रक १२ लक्ष ९४ हजार रुपयांचे आहे. आतापर्यंत एकूण २ लक्ष ९३ हजार रुपये इतका खर्च करण्यात आलेला आहे. सदर काम १० टक्याच्या आत बसत नाही. सदर काम रोजगार हमी योजनेतून वगळण्यासाठी प्रक्रियेमध्ये आहे अशा पध्दतीचा शेर मारलेला आहे. सदर काम वगळण्याचे कारण काय? सदर काम वगळण्यापूर्वी संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करावी लागणार आहे. कामावर १० टक्याहून अधिक खर्च झालेला आहे. जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, या कामाच्या संदर्भातील प्रस्ताव दिनांक २८ फेब्रुवारी २०१२ रोजी आला होता. सदर प्रस्ताव तपासून योग्य ती कार्यवाही केली जाईल.

तसेच या विषयाच्या संदर्भात संबंधित यंत्रणेची चर्चा करून नियमानुसार पुढील योग्य ती कार्यवाही केली जाईल असे जिल्हाधिकारी यांनी आश्वासित केले.

खिरपुरी बु. या कामाची तांत्रिक मान्यता दिनांक १८ मे २००५ रोजी दिली आहे. प्रशासकीय मान्यतेचा दिनांक ३१ ऑगस्ट, २००५ आहे आणि काम सुरू असल्याचा दिनांक १ मार्च २००४ नमूद केला आहे असे समितीने विचारले असता, जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित यंत्रणेने प्रशासकीय मान्यतेच्या अगोदर काम कसे काय सुरू केले याबाबत उतर द्यावे असे सांगितले. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, यामध्ये अनवधानाने तारीख चुकलेली आहे.

जलसंधारणाच्या कामांतर्गत सन २००४-०५ मध्ये तेलहारा तालुक्यातील गाव तलाव नुतनीकरणाचे काम तसेच सन २००५-०६ व २००६-०७ यामध्येही गाव तलावाची सर्व कामे अपूर्ण आहेत. जिल्हाधिकारी यांनी आढावा घेऊन दिनांक ३० जून, २०१२ पर्यंत ही अपूर्ण कामे पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने नियोजनबद्ध कार्यक्रम आखण्याची गरज आहे. याकरिता त्यांनी संबंधित यंत्रणेस योग्य ते आदेश पारित करण्याची गरज आहे. दिलेल्या तारखेपर्यंत कामे पूर्ण झाली नाहीत तर संबंधित यंत्रणेला दोषी धरून त्यांच्या विरोधात कारवाई करावी असे समितीने निदेश दिले.

समितीच्या जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला दिलेल्या आश्वासनावरील माहितीच्या अनुषंगाने समितीने दिनांक १६ जानेवारी, २०१३ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, हिवरखेड नालासरळीकरणाच्या कामाचे कार्य आदेश केव्हा देण्यात आले. कधीपर्यंत हे काम पूर्ण करावयाचे होते. १ किलोमीटरचे काम कधी पूर्ण झाले आहे. उर्वरीत १ किलोमीटरचे काम अपूर्ण राहण्याचे कारणे काय आहेत? या नालासरळीकरणाची अपूर्ण असलेली कामे किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येतील याबाबतीत खुलासा करण्यात यावा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, हिवरखेड येथे नालासरळीकरणाचे काम असून तेथे १ कि.मी.चे काम झाले असून १ कि.मी.चे काम अपूर्ण आहे.

१ कि.मी.च्या कामावर ३,३५,१९५/- रुपये खर्च दाखविण्यात आला आहे. १ कि.मी.चे काम अपूर्ण आहे ते कधीपर्यंत पूर्ण करणार आहात. यावर उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अशी माहिती दिली की, नालासरळीकरणाचे १ कि.मी.चे काम मार्च अखेर पर्यंत पूर्ण करणार आहे. सदरहू काम लवकरच सुरु करण्यात येणार आहे. हिवरखेड येथील नालासरळीकरणाचे १ किलोमीटरचे काम पूर्ण झाले आहे. उर्वरीत १ किलोमीटरचे काम मजुराअभावी बंद आहे. परंतु सदरहू कामास प्राधान्य देऊन ते फेब्रुवारी महिन्यापर्यंत पूर्ण करण्यात येईल. समितीने पुढे विचारणा केली की, १ किलोमीटरच्या अकुशल कामावर ३ कोटी ३५ लाख १९५ रुपये खर्च केला आहे. १ किलोमीटरच्या कामाला एवढा खर्च येतो काय, तसेच उर्वरीत १ किलोमीटरच्या कामासाठी निधी उपलब्ध आहे काय? त्यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, सदरहू माहिती समितीला नंतर देण्यात येईल.

जिल्हा बैठकीच्या वेळी आश्वासित केलेली माहिती पुढील प्रमाणे सादर केली. सन २००७-०८ मध्ये रोहयो अंतर्गत अपूर्ण असलेली कामे:-

(अ) सलग समतल चराची कामे:-

- (१) पाडशिंंगी सलग समतलचर-क्षेत्र ५० हेक्टर-काम सुरु केल्याचे वर्ष, २००३.
- (२) वसाली सलग समतलचर- क्षेत्र ५० हेक्टर-काम सुरु केल्याचे वर्ष, २००३.
- (३) सावरगांव सलग समतलचर-क्षेत्र ३० हेक्टर-काम सुरु केल्याचे वर्ष २००४.
- (४) नांदखेड सलग समतलचर-क्षेत्र २० हेक्टर काम सुरु केल्याचे वर्ष २००४.

यापैकी अनुक्रमांक (१) ते (३) ची कामे सन २००८-०९ मध्ये पूर्ण झाली असून कामाबाबत पूर्णत्वाचा दाखला जिल्हाधिकारी, अकोला यांना पत्र क्र. कक्ष-३/रोहयो/१९४४, दि.१५/११/२००८ ला सादर केले. अ.क्र.४ मध्ये नांदखेड मधील सलग समतल चराची २० हेक्टर काम पूर्ण करण्याकरिता पत्र क्र.कक्ष-३/रोहयो/६४१५ दिनांक ९ मार्च, २०१२ नुसार वनपरिक्षेत्र अधिकारी (प्रादे.) पातूर मु. मेडशी यांना कळविले आहे. तथापि मजूर उपलब्ध होऊ न शकल्याने सदरची कामे होऊ शकली नाही. मजूर उपलब्ध होताच हे काम पूर्ण करण्याची तजवीज ठेवली आहे.

(ब) रोपवनाची कामे :

- (१) धाबा मिश्र रोपवन क्षेत्र २५ हेक्टर-रोप लागवड केल्याचे वर्ष, २००३
- (२) चेलका मिश्र रोपवन क्षेत्र २५ हेक्टर-रोप लागवड केल्याचे वर्ष, २००३

वरील अनुक्रमांक (१) व (२) ही रोपवनाची कामे दिनांक ३१ मार्च, २००८ मध्ये पूर्ण झाली असून पूर्णत्वाचा दाखला जिल्हाधिकारी, अकोला यांना पत्र क्र. कक्ष-३/रोहयो/१११०/२०११-१२ दिनांक १ ऑगस्ट, २०११ नुसार सादर केले. वन विभागाने काम बंद झाल्याची तारीख नमूद केलेली नाही. कारण त्या-त्या आर्थिक वर्षात काम पूर्ण झालेले नाही. तसेच रोपवनाची कामे ही ३ व ५ वर्षात पूर्ण करावयाची असल्यामुळे कामाचा कालावधी पूर्ण होईपर्यंत काम दर्शविता येत नाही. म्हणून काम बंद तारीख दर्शविली नाही. रोपवनाची कामे ही ३ व ५ वर्ष सुरु राहात असल्यामुळे पूर्व पावसाळी कामे व प्रथम वर्षीय कामे संपल्यानंतर पुढील वर्षाकरिता मजुरांची संख्या अत्यंत कमी राहते त्यामुळे मजुरांच्या सोईसवलतींवर खर्च होत नाही. म्हणून सोईसवलतींवर खर्च दर्शविण्यात आलेला नाही.

सन २०१०-२०११ या वर्षामध्ये अकोला, पंचायत समितीअंतर्गत येणाऱ्या पातूर नंदापूर या ग्राम पंचायतीने २ कि.मी. पर्यंत शेतारस्ता कामाची निवड केली होती, सदर कामाचे रुपये २४,८५,०००/- इतके रूपयाचे अंदाजपत्रक तयार केले असून त्यास क्रमांक १३/१०-११ नुसार तांत्रिक मान्यता देण्यात आली. तसेच क्रमांक ७२ दिनांक ७ मे, २०१२ नुसार प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. सदर शेतारस्त्याचे मातीकाम १.५ कि.मी. पर्यंत पूर्ण झाले असून रू. १,५६,७०८/- खर्च झाला, परंतु मजूर उपलब्ध न झाल्यामुळे उर्वरीत शेतारस्त्याचे काम अपूर्ण स्थितीत आहे.

उपरोक्त माहितीच्या अनुषंगाने समितीने विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, अपूर्ण कामे दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१२ पर्यंत करण्याचे निदेश देऊन ती कामे संबंधित यंत्रणांनी पूर्ण केली नाही तर त्यांच्या विरुद्ध कारवाई करण्यात यावी व त्याबाबत समितीला अहवाल सादर करावा. सदर विषयाच्या संदर्भात या पूर्वीच्या अनेक बैठकांमध्ये सातत्याने चर्चा केलेली आहे. सध्या कामे वगळण्याचे प्रमाण वाढलेले आहे. यामुळे ही कामे पूर्ण होत नाहीत. यासंदर्भात शासनाने गांधीर्याने विचार केला पाहिजे. यावर जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, ही कामे इतर योजनामधून पूर्ण करता येतील. समितीने अशी विचारणा केली की, आपणाकडून ही कामे इतर योजनांमधून पूर्ण करता येतील अशीच उत्तरे ऐकत आहोत. ज्यांना काम दिले जाते त्यांच्याकडे पुरेसा फंड नसतो, कामाकरिता पुरेशी तरतुद नसते. यामुळे वेळेचे कामे पूर्ण होत नाहीत. समितीने अशी सूचना केली की, वगळलेली कामे पूर्ण करण्यासाठी दुसरी कोणतीही तरतुद नसते. अपूर्ण कामे पूर्ण करण्यासाठी काही तरतुद करता येईल काय, याचा प्राधान्याने विचार करावा. नवीन कामे घेताना अपूर्ण कामे प्राधान्याने पूर्ण करावीत. ही कामे डीपीडीसीमधून किंवा इतर तरतुद करून पूर्ण करावीत. याकरिता एकत्रित विचार करून शासनाला ठोस निर्णय घ्यावा लागणार आहे. डीपीडीसीमधून प्रस्तावित केलेली कामे वेळेवर पूर्ण होत नाहीत. जिल्हाधिकार्यांकडे एकूण १७ कामांची यादी दिलेली आहे. त्यापैकी २ ते ३ कामे केवळ हाती घेतली जातात. नवीन योजनेच्या माध्यमातून ही एचबी ११२५-३अ

कामे पूर्ण करता आली तर चांगले होईल. यासंदर्भात शासनाकडून कोणता सकारात्मक निर्णय घेतला जाणार आहे? याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी असे सांगितले की, सर्व यंत्रणांना त्यांचे प्रस्ताव पाठविण्यास सांगितले आहे. तेरावा वित्त आयोग, इतर योजनांचा निधी तसेच नाविन्यपूर्ण योजना यांच्या बजेटमधून ही कामे पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला जाईल. विभागीय सचिव यांनी सांगितले की, या संदर्भात विचार करण्यात येत असून अशा कामांना सुप्रमा मिळत नाही. ही कामे किती शिल्लक आहेत, याचा विचार करून त्याबाबत निर्णय घेता येईल.

यावर विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, या संदर्भात सखोल अभ्यास केलेला आहे. प्रामुख्याने पाझर तलाव व रस्त्याची कामे अपूर्ण राहिलेली आहेत. काही ठिकाणी वन विभागाच्या अखत्यारीत भाग असल्यामुळे कामे पूर्ण करण्यास अडचण आलेली आहे. पाझर तलावाचे अकुशल काम पूर्ण झाले आहे. कंत्राटदारांकडून १० ते १५ टक्के कुशल कामे करणे शिल्लक आहे. ही कामे निकषामध्ये बसत नाहीत. यामुळे काही वेळा निकष दूर करून कामे पूर्ण करून घ्यावी लागतील. ती पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे.

समितीने विचारणा केली की, व्याळा ते गायगाव रस्त्याचे तलावाच्या बाजूचे १ कि.मी. चे काम करावयाचे असताना शेतकऱ्यांनी हरकत घेतली. तलाव बांधणारी यंत्रणा कोण आहे व किती हेक्टरमध्ये तलावाचे काम पूर्ण करण्यात आले, याची माहिती द्यावी. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, एकूण ४ कि.मी.च्या रस्त्याचे काम असून त्यापैकी ३ कि.मी.चे काम पूर्ण झाले आहे. १ कि.मी.चा रस्ता पाझर तलावाच्या बाजूने जाणारा आहे. मागील वर्षीच्या जून महिन्यात सार्वजनिक बांधकाम व पाटबंधारे विभागाने पाहणी करून जमीन संपादित केली आहे. काही अडचणींमुळे तेथे काम सुरु करता आलेले नाही. आता तेथे काम लवकरच सुरु केले जाणार आहे. जून, २०१३ पर्यंत सदर काम पूर्ण होईल. समितीने विचारणा केली की, हा रस्ता दोन गावांमधून जाणारा आहे. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोला यांनी सांगितले की, सध्या कच्च्या रस्त्याचा वापर केला जात असून ५ मी. रुंदीच्या रस्त्याच्या कामाकरिता भूसंपादन झालेले आहे.

तेल्हारा तालुक्यात वृक्ष लागवडीची देखभाल योग्य प्रकारे केली जात नाही तसेच नाला सरळीकरणाची अपूर्ण असलेली कामे किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येतील या बाबतीत खुलासा करण्यात यावा. यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अशी माहिती दिली की, तेल्हारा पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी यांनी रॅन्डम पध्दतीने दिनांक २८ एप्रिल, २०१२ ते ३० एप्रिल, २०१२ पर्यंत वृक्ष लागवडीची पाहणी केली असता वृक्ष संगोपनाचे काम योग्य प्रकारे करण्यात येत असल्याचे दिसून आले आहे. त्याचप्रमाणे हिवरखेड येथे एकमेव नाला सरळीकरणाचे काम सुरु आहे. अंदाजपत्रकानुसार कामाची एकूण लांबी २ कि.मी. असून १ किलो मीटर पर्यंतचे काम पूर्ण झाले आहे. एक किलो मीटरचे काम मजुरा अभावी अपूर्ण राहिलेले आहे. ते लवकर पूर्ण होईल.

त्यावर समितीने स्पष्ट केले की, समिती जिल्हाचा दौरा करताना मुख्य बैठक सुरु होण्यापुर्वी स्थानिक लोकप्रतिनिधींची बैठक घेत असते. त्यावेळी लोकप्रतिनिधींनी या ठिकाणाच्या वृक्ष लागवडीचे काम बरोबर नसल्याची तक्रार केली होती. त्यामुळे गट विकास अधिकाऱ्यांनी रॅन्डम पध्दतीने पाहणी केली असता वृक्ष संगोपनाचे काम योग्य प्रकारे करण्यात आले असते तर समिती समोर हा मुद्दा आलाच नसता. त्यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी समितीला अशी माहिती दिली की, सदर तक्रार प्राप्त झाल्याबरोबर आम्ही चार गावांची रॅन्डम पध्दतीने तपासणी केली. त्यावेळी त्या ठिकाणी वृक्ष लागवड केल्याचे व ते वृक्ष संगोपन व्यवस्थित होत असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे. या बाबतची वस्तुस्थिती समितीला कळली पाहिजे असे स्पष्ट मत आहे. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)यांनी समितीला अशी माहिती दिली की, या ठिकाणी आम्ही ज्यावेळी भेट दिली, त्यावेळी वृक्ष लागवडीचे काम सुरु होते. ज्या वृक्षांची लागवड करण्यात आली होती, त्यांचे संगोपनाचे देखील काम करण्यात येत होते. मी व माझ्या समवेत गट विकास अधिकाऱ्यांनी या ठिकाणासह ५ ते ६ ग्रामपंचायतींना भेट देऊन तेथील रोपवाटिकाची तपासणी केली. त्या ठिकाणी वृक्ष लागवडीचे काम सुरु करण्यात आले होते.

अकोला जिल्हातील पातूर-नंदापूर ग्रामपंचायती हद्दीतील रोजगार हमी योजनेतून घेतलेली कामे अर्धवट स्थितीत राहिल्याने जमीन वाया गेली. याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे? त्यासंदर्भात मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अशी माहिती दिली की, सन २०१०-२०११ या वर्षामध्ये अकोला पंचायत समिती अंतर्गत येणाऱ्या पातूर-नंदापूर या ग्रामपंचायतीने २ कि.मी. पर्यंत शेतारस्ता कामाची निवड केली होती. सदर कामाचे २४ लाख ८५ हजार रुपयांचे अंदाजपत्रक तयार केले असून त्यास तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शेतारस्त्याचे मातीकाम १.५ कि.मी. पर्यंत पूर्ण झाले असून १ लाख ५६ हजार ७०८ रुपये एवढा खर्च झालेला आहे. उर्वरीत अर्ध्या कि. मी.चे काम मजुरा अभावी अपूर्ण राहिलेले आहे. सदरहू काम मे अखेरपर्यंत पूर्ण करण्यात येईल.

२ कि.मी. शेतारस्त्याचे काम आहे व त्यातील १.५ कि.मी. अंतरावर १ लाख ५६ हजार रुपये एवढा खर्च करण्यात आला आहे. मुरूम आणि माती भरावाचे काम आहे. दीड किलो मीटरचे मुरूम भरावासह मातीकाम झालेले आहे. सदरहू शेतारस्त्याच्या कामाची अंदाजपत्रकीय तरतूद २४ लाख ४५ हजार रुपये एवढी होती. त्यातील १.५ कि.मी.चे काम पूर्ण करण्यात आलेले असून त्यावर १ लाख ५६ हजार ७०८ रुपये खर्च झाला आहे. यातील २३ लाख रुपयांची तरतूद अजून खर्च करावयाची आहे. सकृत्दर्शनी सदरहू कामाचे एस्टीमेट बरोबर झालेले दिसत नाही. प्राप्त झालेल्या तरतूद आणि खर्च केलेली रक्कम यात काही तरी संभ्रम निर्माण होतो आहे. त्यामुळे ही रक्कम तपासून घ्यावी. विभागीय सचिवांनी ही रक्कम तपासून घेतो असे समितीला सांगितले.

* अभिप्राय व शिफारशी :

रोजगार हमी योजनेअंतर्गत अनेक वर्षांपासून नवीन कामे घेण्यात आली. कामे घेताना कामांचा व्यवस्थित सर्वे करून निधीची उपलब्धता, वन जमीन नसल्याची खात्री करून घेणे, मजूर उपलब्ध असण्याची खात्री करून कामे सुरू करणे आवश्यक असताना याबाबींचा गांभीर्याने विचार न करताच अनेक कामे घेण्यात आली व अडचणी निर्माण झाल्यावर ही कामे वर्षानुवर्ष पडून राहिली आहेत. त्यामुळे त्या कामावर झालेला खर्च वाया गेला तसेच कामासाठी/प्रकल्पासाठी घेतलेली जमिनही वाया गेली आहे. ही वस्तुस्थिती असताना लाखो रुपये खर्च झालेली कामे वगळण्यात येत आहेत. ही कामे दुसऱ्या यंत्रणेमार्फत पूर्ण होतील याची शास्वती नाही. यास्तव समिती अशी शिफारस करित आहे की, कामे घेताना परिपूर्ण नियोजन, सर्वे, निधीची उपलब्धता तसेच मजूर या ठळक बाबींचा प्रथम विचार करणे आवश्यक आहे. तरी तशा सूचना सर्व संबंधितांना देण्यात याव्यात व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीला तीन महिन्यांत सादर करण्यात यावा, अशी समिती शिफारस करित आहे.

(६) गैरव्यवहाराची प्रकरणे :

रोजगार हमी योजना समितीला अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला सादर करण्यात आलेल्या माहिती पुस्तिकेमधील "गैरव्यवहाराची प्रकरणे" या संदर्भात माहे जानेवारी, २०१२ अखेर आढळून आलेल्या गैरव्यवहाराच्या प्रकरणापैकी चौकशीसाठी वेगवेगळ्या स्तरावर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची तालुकानिहाय व यंत्रणानिहाय माहिती खालीलप्रमाणे देण्यात आली आहे.

उप वनसंरक्षक, वन विभाग, अकोला सुकळीबांबु रोपवन या यंत्रणेची रोपवन अयशस्वी झाल्यामुळे त्यात गुंतलेली रक्कम रुपये १२,४०८ दर्शविली असून दिनांक २६जून, २००२ रोजी तत्कालीन विधानमंडळ रोहयो समितीने केलेल्या पाहणीमध्ये गैरव्यवहार उघडकीस आला. गैरव्यवहारात जबाबदार असणारे (१) श्री. ए.बी. पंत, वनक्षेत्रपाल. (२) श्री. के.बी. गिते, वनक्षेत्रपाल (३) श्री. ए.डब्ल्यु. खडेकर, वनरक्षक. (४) श्री.पी. के. हातोले, वनरक्षक. यांचे चौकशीचे प्रकरण मा. आयुक्त अमरावती यांचे पत्र क्र./रोहयो/कक्ष१/कावि११०९/२०११, दिनांक ३० मार्च २०११ अन्वये सर्वश्री पंत, गिते, व खडेकर यांना विभागीय चौकशी अहवालाची प्रत देण्यात आली आहे. तसेच श्री.पी.के.हातोले, वनसंरक्षक यांचे दिनांक १६ ऑगस्ट २००७ रोजी निधन झाले असल्याने महाराष्ट्र शासन, नियोजन विभाग, शासन आदेश क्रमांक रोहयो/१५०३/प्र.क्र.८६/रोहयो-२, मंत्रालय, मुंबई दिनांक ६ फेब्रुवारी २००८ नुसार विभागीय चौकशी कार्यवाही सर्व आयोजनासाठी संपुष्टात आणण्यात आली.

पाडशिंंगी बांबु रोपवन २००१ रोपवनात दुसऱ्या वर्षात भरावयाची मरअळ उशीरा भरली रुपये ८,३६८ एवढी रक्कम त्यात गुंतलेली आहे. ती माहे फेब्रुवारी, २००८ मध्ये उघडकीस आली. प्रस्तुत प्रकरण श्री.अशोक तेलगाटे मु.कुर्ला, ता. पातूर यांचा तक्रारी अर्जांमुळे गैरव्यवहार उघडकीस आला. या संदर्भात (१) श्री.एस.के. जयस्वाल, वनक्षेत्रपाल (२) श्री. बी.एम. घटाळे, वनरक्षक यांच्या चौकशीचे प्रकरण जिल्हाधिकारी अकोला यांचे कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष २१/रोहयो/कलि/कावि-२३८/२०१२, दिनांक २७ फेब्रुवारी २०१२, अन्वये आयुक्त कार्यालय, अमरावती यांच्याकडे पुढील कार्यवाहीसाठी सादर करण्यात आले आहे.

बोडखा सी.सी.टी. २००३ मंजूर मूळ अंदाजपत्रकापेक्षा जास्त खर्च केल्यामुळे त्यात गुंतलेली रक्कम रुपये १०५९० एवढी असून हा गैरव्यवहार माहे सप्टेंबर २००८ रोजी उघडकीस आला. या संदर्भात (१) श्री.एस.एस.नायकवाडे, वनक्षेत्रपाल (२) श्री.एम.जी.गाडगे, वनसंरक्षक हे अधिकारी जबाबदार आहेत. त्यांची चौकशी जिल्हाधिकारी, अकोला यांचे कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष २१/रोहयो/कलि/कावि-२३८/२०१२, दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०१२ अन्वये आयुक्त कार्यालय यांच्याकडे पुढील कार्यवाहीस्तव सादर करण्यात आले आहे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोला- अकोट तालुक्यातील रोहयो अंतर्गत सन २००६-०७, २००७-०८ व २००८-०९ मध्ये करण्यात आलेल्या रस्त्यांचे खडीकरण करण्याचे अकोट बोर्डो भाग-२ काम न करता भुगतान केल्यामुळे झालेली आर्थिक अनियमितता रुपये १२.८८ लाख हा व्यवहार माहे डिसेंबर २०१० मध्ये उघडकीस आला. प्रस्तुत प्रकरण श्री.रामदासजी बोडखे यांनी केलेल्या तक्रारीच्या तपासानंतर उघड झाला आहे. यामध्ये (१) श्री.विलासराव देशमुख, तत्कालीन उप विभागीय अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोट (२) श्री.पी.व्ही.गुल्हाने, तत्कालीन शाखा अभियंता यांचा सहभाग असून हे प्रकरण जिल्हाधिकारी, अकोला यांच्याकडून दिनांक ७ फेब्रुवारी २०११ रोजी पत्रान्वये प्राप्त निरीक्षणातील बाबींनुसार निलंबन निधी ठरविण्यासाठी अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, अकोला यांच्या स्तरावर कार्यवाहीसाठी प्रगतीत आहे. याबाबतची चौकशी ३ महिन्यांच्या कालावधी पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.

बैठकीत समितीने ज्या सूचना केल्या आहेत. त्यासंबंधी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी निरपक्षपातीपणे चौकशी करावी. अधिकारी/कर्मचाऱ्यांनी भ्रष्टाचार, गैरव्यवहार केल्याचे आढळून आल्यास त्यांच्याविरुद्ध तातडीने कडक कारवाई करणे अत्यावश्यक आहे. जेणेकरून चांगल्या प्रकारची कामे होऊ शकतील अशी समितीची अपेक्षा आहे. आजच्या साक्षीच्या दरम्यान समितीला जी आश्वासने दिलेली आहेत ती जिल्हा प्रमुख या नात्याने पूर्ण केली पाहिजे.

साक्षीच्या वेळी समितीने विचारणा केली की, बार्शी टाकळी तालुक्यात वृक्ष लागवड व रस्त्याची कामे या कामात मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार झाला. येथील लोकप्रतिनिधींनी किंवा लोकांनी तक्रार केल्यानंतर सुद्धा तेथील गट विकास अधिकाऱ्यांची बदली करण्यात आलेली नाही. न्यायालयाने आदेश दिल्यानंतर त्या गट विकास अधिकाऱ्यांवर गुन्हे दाखल झाले आहेत. सभागृहात उपस्थित केलेल्या तारांकित प्रश्नाला असे उत्तर देण्यात आले होते की, संबंधित गट विकास अधिकाऱ्याला रजेवर पाठविण्यात आले आहे. त्या गट विकास अधिकाऱ्यांची चौकशी सुरू असताना सुद्धा त्यांना पुन्हा

बाशीं टाकळीमध्ये बसविले आहे. मूळात त्या गट विकास अधिकाऱ्यांनी भ्रष्टाचार केल्याचे सिद्ध झाले आहे. न्यायालयाच्या आदेशानुसार संबंधित गट विकास अधिकाऱ्यांवर गुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे. तरी सुध्दा त्यांना पुन्हा बाशीं टाकळीमध्ये ठेवले आहे. अशा परिस्थितीत निःपक्षपणे चौकशी कशी होईल ? मुख्य कार्यकारी अधिकारी यानी माहिती दिली की, गट विकास अधिकाऱ्यांच्या बदलीचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांना नसून ते शासनाला आहेत. संबंधित गट विकास अधिकारी रजेवर गेले होते. त्यांची या प्रकरणी विभागीय चौकशी सुरू आहे.

समितीने अशी विचारणा केली की, हा प्रश्न विधानसभेत चर्चला आल्यानंतर असे उत्तर देण्यात आले होते की, संबंधित गट विकास अधिकाऱ्यांना सक्तीच्या रजेवर पाठविले असून, त्यांची चौकशी सुरू आहे. जर त्या अधिकाऱ्याची चौकशी सुरू असेल तर त्याला पुन्हा मूळच्या ठिकाणी का ठेवले ? गट विकास अधिकाऱ्याची अन्यत्र बदली केली तरच निःपक्षपणे चौकशी होऊ शकेल. यावर जिल्हाधिकारी यांनी अशी माहिती दिली की, संबंधित गट विकास अधिकाऱ्यांवर अपहार प्रकरणी कलम १५६ (३) अन्वये गुन्हा नोंदवावा असे न्यायालयाने आदेश दिले होते. त्यानुसार त्यांच्यावर गुन्हा नोंदविला आहे.

याबाबत समितीचे मत असे आहे की, चौकशी अधिकाऱ्यांकडून व्यवस्थित चौकशी व्हावी म्हणून संबंधित गट विकास अधिकाऱ्यांची अन्यत्र बदली करावी. वास्तविक पाहता समिती जी माहिती सांगत आहे ती खरी समजून त्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही व्हावयास पाहिजे. शिवाय समिती अशी शिफारस करू शकते की, समितीच्या भावना जिल्हा परिषदेने शासनाला कळवाव्यात.

* अभिप्राय व शिफारशी :

विविध स्तरावर प्रलंबित असलेल्या गैरव्यवहार प्रकरणा संदर्भात चौकशी अद्याप पूर्ण न करणे तसेच चौकशी अपूर्ण असण्याची कारणे न देणे, चौकशी किती कालावधीत पूर्ण करण्यात येईल याबाबत ठोस माहिती न देणे तसेच काही रस्त्यांच्या गैरव्यवहारांमध्ये तेच तेच अधिकारी असणे यावरून त्यांनी जाणीवपूर्वक रस्त्यांच्या कामाबाबत अतिप्रदान केले असल्याचे समितीचे स्पष्ट मत झाले आहे. चौकशी अपूर्ण असण्याची कारणे देण्यात आलेली नाहीत. गैरव्यवहाराचे प्रकरण दडपून टाकणे, जिल्हाधिकारी स्तरावर, आयुक्त स्तरावर आणि शासन स्तरावर गैरव्यवहाराची प्रकरणे अनेक वर्षांपासून जाणीवपूर्वक प्रलंबित ठेवणे या सर्व बाबी गंभीर स्वरूपाच्या असून याबाबत समिती तीव्र नाराजी व्यक्त करित आहे. समिती अशी शिफारस करते की, उपरोक्त प्रकरणी सुरू असलेली कारवाई त्वरीत पूर्ण करण्यात येऊन अतिप्रदान करण्यात आलेली रक्कम संबंधित अधिकाऱ्यांकडून वसूल करण्यात येऊन त्यांचेवर कठोर कारवाई करण्यात यावी. तसेच जिल्हाधिकारी, आयुक्त आणि शासन स्तरावर प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांचा लवकर निपटारा करण्यात यावा व यासंदर्भात केलेल्या कारवाईचा अहवाल समितीला तीन महिन्यांत सादर करण्यात यावा.

(७) जवाहर विहीर योजना :

रोजगार हमी योजना समितीच्या अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी समितीला पुरविण्यात आलेल्या माहिती पुस्तिकेमध्ये “जवाहर विहीर योजना” या संदर्भात दिलेल्या माहितीच्या अनुषंगाने समितीने अशी विचारणा केली की, सन १९९३ ते १९९९ पर्यंत मंजूर झालेल्या जवाहर विहीरींची कामे अग्रिम घेवून सुध्दा कामे पूर्ण केलेली नाही, त्यांच्या विरोधात काय कारवाई करण्यात आली ? यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यानी सांगितले की, जिल्हा परिषदेकडून लाभार्थ्यांना विहीरीची कामे सुरू करण्यास सांगितले होते. परंतु ते काम करण्यासाठी तयार नाहीत.

त्यावर समितीने विचारणा केली की, आता एमआरईजीएसमध्ये एका विहीरीसाठी १.९० लाख रुपये लागतात. लाभार्थ्यांनी १२ ते १४ वर्षांच्या कालावधीत कामे सुरू न केल्यामुळे त्यांना अदा केलेली रक्कम वसूल करण्याची कार्यवाही करणार आहात काय ? यावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सांगितले की, जून महिन्यात जिल्हा परिषदेकडून लाभार्थ्यांना काम करण्यासाठी सांगण्यात आले होते. परंतु जून महिन्यापर्यंत त्यांनी विहीरींची कामे सुरू केली नाहीत. या संदर्भात जिल्हा परिषदेतील अधिकाऱ्यांना प्रत्यक्ष स्पॉटवर पाठवून कामे सुरू करण्याचा प्रयत्न केला होता. समितीने स्पष्ट केले की, या संदर्भात शासनाकडून मार्गदर्शन घ्यावे व त्यानुसार संबंधित लाभार्थ्यांना दिलेल्या आगाऊ रकमेच्या संदर्भात तात्काळ वसुलीची कारवाई करावी. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यानी सांगितले की, समितीच्या निदेशानुसार कार्यवाही केली जाईल.

समितीच्या जिल्हा बैठकीच्या वेळी दिलेल्या आश्वासनावरील माहितीच्या अनुषंगाने समितीने दिनांक १६ जानेवारी २०१३ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. त्यावेळी समितीने विचारणा केली की, सन १९९३ ते १९९९ पर्यंत मंजूर झालेल्या जवाहर विहीरींची कामे लाभार्थ्यांनी अॅडव्हान्स घेऊन पूर्ण केलेली नाहीत. या संदर्भात संबंधित लाभार्थ्यांविरुद्ध कोणत्या प्रकारची कारवाई करण्यात आली आहे ? लाभार्थ्यांना अग्रिम देताना काही करारनामा करून घेता काय ? एमआरईजीएसमध्ये एका विहीरीसाठी १.९० लाख रुपये लागत असतांना, लाभार्थ्यांनी १२ ते १४ वर्षांच्या कालावधीत कामे सुरू न केल्यामुळे त्यांना अदा केलेली अग्रिम रक्कम वसुली संदर्भातील हे प्रकरण असून ती देखील व्याजासह वसुली करावी.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी यानी सांगितले की, जवाहर विहीरींच्या कामासाठी २३ लाभार्थ्यांनी अग्रिम रक्कम घेतली आहे. परंतु त्यांनी अद्यापपर्यंत विहीरींची कामे सुरू केली नाही त्यामुळे सदरहू लाभार्थ्यांकडून अग्रिम रक्कम १८ टक्के व्याजासह वसूल करण्यासंबंधीचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांना सादर केला आहे. यातील चार लाभार्थ्यांकडून अग्रिमाची वसुली झालेली आहे. उर्वरित लाभार्थ्यांकडून वसुली व्हावयाची आहे. सदरहू लाभार्थ्यांकडून अग्रिमाची व्याजासह वसुली मार्च अखेरपर्यंत करण्यात येईल आणि हे देखील प्रकरण समाप्त करण्यात येईल.

समितीने विचारणा केली की, जलपूर्ती योजनेंतर्गत किती विहिरी पूर्ण झाल्या आहेत? यावर उप जिल्हाधिकारी (रोजगार हमी योजना) यांनी सांगितले की, जलपूर्ती विहीर धडक कार्यक्रमांतर्गत प्रत्येक तालुक्याला १३०० विहिरींचे लक्ष्य (Target) दिले होते. त्यानुसार अकोला जिल्ह्यातील ७ तालुक्यांना प्रत्येक १३०० विहिरीनुसार एकूण ९१०० विहिरींचे टारगेट दिले होते. त्यापैकी ७४७३ विहिरींना मंजुरी प्राप्त आहे. २०१२ अखेरपर्यंत ३२३६ विहिरी पूर्ण झाल्या आहेत. ७८ विहिरींना मंजुरी मिळणे बाकी आहे. विहिरींना मंजुरी देण्यासंदर्भात माननीय पालकमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती आहे. त्या समितीच्या बैठकीमध्ये ७८ विहिरींच्या बाबतीत पात्र/अपात्र लाभार्थ्यांची शहानिशा करून, त्यातून अंतिम लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. माननीय पालकमंत्र्यांना बैठक आयोजित करण्याबाबत पत्राद्वारे विनंती केली आहे.

तसेच जिल्हाधिकारी (अकोला) यांनी माहिती दिली की, अकोला जिल्ह्यात ७ तालुक्यांपैकी पातूर आणि बार्शी टाकळी हे दोन तालुके वगळता उर्वरित तालुक्यांमध्ये १५४९ शेततळे मंजूर झालेले आहेत. त्या बाबतीत शासनाकडून आदेश येणे बाकी आहे. जलपूर्ती विहीर कार्यक्रमाबाबत आजच्या घडोला ९१०० पैकी ९०२२ विहिरींना मंजुरी मिळाली असून उर्वरित ७८ विहिरींना मंजुरी मिळणे अपेक्षित आहे. अपूर्ण असलेल्या ४२३७ विहिरींच्या पूर्णत्वाबाबत पाठपुरावा सुरू आहे.

यानंतर समितीने विचारणा केली की, साधारणतः ५० टक्क्यांपेक्षा जास्त विहिरी अपूर्ण आहेत. अकोला जिल्ह्यात अशी परिस्थिती आहे की, तेथील विहिरींची कामे पूर्ण झाली असून लाभार्थ्यांना पैसे मिळत नाहीत. या मागील मुख्य कारण म्हणजे तपासणी करण्यासाठी अकोला जिल्ह्यात कनिष्ठ अभियंत्यांची संख्या अपुरी आहे. बार्शी टाकळी आणि मुर्तिजापूर तालुक्यांत केवळ दोन कनिष्ठ अभियंता आहेत. केवळ दोन कनिष्ठ अभियंते असताना उपरोक्त दोन तालुक्यांतील विहिरी, घरकुले, शाळा इत्यादींची तपासणी कशी पूर्ण होईल? पूर्ण झालेल्या ३२३६ विहिरींपैकी किती लाभार्थ्यांना पेमेंट झालेले आहे?

यावर कार्यकारी अभियंता (सिंचन) यांनी सांगितले की, या कार्यक्रमासाठी ४७२६.४९ लाख रूपये मिळालेले असून प्रत्यक्षात ४५५४.९१ लाख रुपयांचे पेमेंट झाले आहे. लाभार्थ्यांना ७१ लाख रुपयांचे पेमेंट होणे बाकी आहे. पूर्ण झालेल्या ३२३६ विहिरींचे पेमेंट पूर्ण झाले आहे. तसेच जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, मुर्तिजापूर या मतदारसंघातील विहिरींच्या लाभार्थ्यांना कनिष्ठ अभियंत्यांच्या अपुऱ्या संख्येमुळे पैसे मिळाले नसतील तर विशेष वाहनाची व्यवस्था करून व संपूर्ण तपासणी करून लाभार्थ्यांना पेमेंट करण्याची व्यवस्था करण्यात येईल. समितीने विचारणा केली की, अपूर्ण विहिरी केव्हा पूर्ण करणार आहात तसेच विहिरींना पाणी लागले आहे काय? कार्यकारी अभियंता, जि.प.अकोला यांनी सांगितले की, लवकरात लवकर पूर्ण करण्यात येतील. तसेच पाणी लागल्याची खात्री करूनच पैसे दिलेले आहेत. काही विहिरींची उप अभियंत्यांकडून तपासणी झालेली नाही त्यामुळे शेतकऱ्यांना शेवटचा हप्ता दिलेला नाही. तसेच जिल्हाधिकारी यांनी सांगितले की, सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या मुद्द्याची चौकशी करून त्याप्रमाणे लवकरात लवकर कार्यवाही करण्यात येईल असे समितीला आश्वासित केले.

* अभिप्राय व शिफारशी :

—जवाहर विहीर कार्यक्रमांतर्गत एमआरईजीएसमधून विहिरी घेण्यात येतात. या संदर्भातील शासन निर्णयात १० विहिरी घ्याव्यात असा उल्लेख आहे. परंतु गावांची लोकसंख्या जास्त असल्यास तेथे जास्त विहिरी घेण्याची परवानगी शासनाच्या निर्णयानुसार आहे. त्याचा योग्य वापर केल्यास लोकसंख्येच्या प्रमाणात विहिरी घेण्यास परवानगी दिली पाहिजे त्यामुळे स्थानिक जनतेला त्याचा फार मोठा फायदा होऊ शकतो. याची जाणीव जिल्हापातळीवरील अधिकाऱ्यांनी ठेवावी अशी सूचना समितीने केली आहे.

जवाहर विहीरी कार्यक्रमांतर्गत सन १९९३-९४ ते १९९८-९९ या कालावधीत विहिरींसाठी दिलेली अग्रिम रक्कम १२ ते १४ वर्ष होऊनही विहिरींचे काम झालेले नसताना शासनाची रक्कम वसूल केलेली नाही. ही बाब गंभीर असून शासनाची ही रक्कम शासन निर्णयानुसार १८ टक्के व्याजाने वसूल करावी. तसेच ही रक्कम इतक्या कालावधीत वसूल न करणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करून केलेल्या कारवाईची माहिती तीन महिन्यात समितीला सादर करावी अशी समिती शिफारस करित आहे.

परिशिष्ट- एक
अपूर्ण कामे

अपूर्ण कामे (मागील तिमाही अखेर)

काम सुरु झाल्यापासुन अपूर्ण असलेल्या कामाबाबतची माहिती खालील तक्त्यात द्यावी. १ मे ५ वर्षे व ६ ते १० वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी लोटलेल्या कामाची माहिती तालुकानिहाय व यंत्रणानिहाय वेगवेगळी देण्यात यावी :-

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण इ.	मुळ अंदाजपत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. ता.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत इ.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

सा.बां.विभाग,अकोला

१ ते ५ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे

निरंक

६ ते १० वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे

१	बाळापूर व्याळा ते गायगांव रस्त्याचे बांधकाम (लांबी ४.०५ किमी) ता.बाळापूर	३०.३१ अ./०५-०६	प्र.मा.क्र.४३४/दिनांक ७.४.२००५	काम सुरु दि.१.६.०५	काम बंद दि.२८.५.२००६	जागे अभावी	१२.०७	३ किमी मातीकाम पूर्ण १ किमी लांबीचे मातीकाम जागे अभावी अपूर्ण उर्वरित कुशल काम प्रगतीत असून ३१ मार्च २०१२ पर्यंत पूर्ण करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण ई.	मुळ अंदाज पत्रका- नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. ता. मा. प्र. मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का. सु. तारीख का. बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भूसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत ई.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबध्द कार्यक्रम आखून तो अप्रक्रमाने पूर्ण करणयाबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

१० वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे

१	तेल्हारा	उमर शेवडी पोचमार्ग (इजिमा-१) (लांबी २.०० किमी) तहसिल तेल्हारा	१२.९४	ता. मा. २८/ प्र. मा. क्र. ४१०/ का. अ. / दिनांक ००-०१ ३०.११.२०००	काम सुरु दि. २४.४.०१ काम बंद दि. ३०.६.२००८	मातीकाम पूर्ण	२.९३	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

अ.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मुदसधारण इ.	मुळ अंदाज- पत्रका- नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तों.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.मु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भूसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत इ.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

बांधकाम जि.प. अकोला

१ ते ५ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे

१	बांध.	जळगाव नहाटे ते	६.९४	तां मा ०६-०७	१/२/०७	२४/२/०७	इतर कारण	०.१६
	वि.	लोहारी रस्ता भाग २		प्र मा ५-१-०७	काम सुरु	काम बंद		
	जि.प.	लांबी १ किमी						
		अकोला						

सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

६ ते १० वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे

१	बांध.	निंबा ते निंबी लांबी ६	१८	तां मा ४१/०२-०३	१६.४.०३	३०.४.०५	इतर कारण	२.४२
	वि.	किमी		प्र मा २४.३.०३	काम सुरु	काम बंद		
	जि.प.	अकोला						

सदरचे कामाचे मातीकाम पूर्ण झालेले आहे तसेच
खडीकरणचे काम सुरु असून अंतीम टप्प्यात आहे.
सदरचे काम ३१.३.१२ पर्यंत पूर्ण करण्यात येईल.

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण इ.	मुळ अंदाज पत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत इ.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
२	बांध. वि. जि.प. अकोला	पणज ते धामणगाव रस्ता भाग ४ लांबी १.८ किमी १ किमी पूर्ण ८०० मी बाकी	१७.२	ता मा ११९/०१-०२ प्र मा ७/१/०२	१६/२/०२ काम सुरु १६/४/०३ काम बंद	१६/२/०२ काम (भुसंपादनाअभावी) सुरु १६/४/०३ काम बंद	६.७५	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
१०वर्षापेक्षा जास्त कालावधी झालेली कामे									
१	बांध. वि. जि.प. अकोला	पातुर नंदापुर मोझर रस्ता लांबी ४.२ किमी वनक्षेत्रामधील रस्त्याची लांबी १.६४ किमी	३.६९	तां मा ५/११८६-८७ प्र मा १४/५/८६	३०/६/८६ काम सुरु	७/४/२००० वनजमिन हरकत काम बंद	२.९	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनाकरण, मुदसधारण इ.	मुळ अंदाज-पत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत इ.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जि.प., अकोला

१ ते ५ वर्षा पर्यंत पिण्याच्या पाण्याच्या विहीरी अपूर्ण असलेली कामे

तालुका - बाळापूर

१	१ टाकळी निमकर्दा	१.४६ ता.मा. दि.१८/७/०५	प्र.मा.दि. ३१/८/०५	का.सुरु ता.१९/२/०६	का.बंद ता.२२/३/०६	०.२८६	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.
२	१ मांडवा	१.४६ ता.मा. दि.१८/७/०५	प्र.मा. दि.३१/८/०५	का.सुरु ता.२९/५/०६	का.बंद ता.२७/६/०६	०.२६१	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.
३	१ भरतपुर	१.४६ ता.मा. दि.१८/७/०५	प्र.मा. दि.३१/८/०५	का.सुरु ता.२/६/०६	का.बंद ता.१६/६/०६	०.१३४	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

अ. क्र.	यंत्रणा	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण ई.	मुळ अंदाजपत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत ई.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९
४	१ कवठा		१.४३	ता.मा. प्र.मा. दि.१८/७/०५	का.सुरु ता.१०/६/०६ ता.२४/६/०६		०.१२५	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.
५	१ खिरपुरी बु.		१.४६	ता.मा. प्र.मा. दि.१८/७/०५	का.सुरु ता.१.३.०४ ता.२३.६.०६		०.२६९	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.
तालुका - पातुर								
६	१ सस्ती		१.४७	ता.मा. प्र.मा. दि.१८/७/०५	का.सुरु ता.२१/२/०६ ता.३०/७/०६		०.४१६	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.
७	१ मळसुर		१.४७	ता.मा. प्र.मा. दि.१८/७/०५	का.सुरु ता.२८/५/०६ ता.११/६/०६		०.१६६	सदर काम रोहयो मधून वाळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

अ. क्र.	यंत्रणा	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण ई.	मुळ अंदाजपत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत ई.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अप्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९
८	१ तांदळी बु.	१.४६ ता.मा. दि.१८/७/०५	१.४६ ता.मा. प्र.मा. दि.३१/८/०५	का.सुरु ता.२०/२/०६ ता.२२/३/०६	का.बंद	०.३९२	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
तालुका - बांशिटकळी								
९	१ महान २१ मैल	१.४१ ता.मा. दि.६/६/०	१.४१ ता.मा. प्र.मा. दि.३०/६/०५	का.सुरु ता.१४/१२/० ता.२८/१२/०५	का.बंद	०.१४८	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
१०	१ जलालाबाद	१.४१ ता.मा. दि.६/६/०	१.४१ ता.मा. प्र.मा. दि.३०/६/०५	का.सुरु ता.१४.८०४ ता.१७.८.०६	का.बंद	०.१६१	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
तालुका - अकोला								
११	१ सोनाळा	१.४१ ता.मा. दि.१५/७/०५	१.४१ ता.मा. प्र.मा. दि.२०/७/०५	का.सुरु ता.२१/६/०६ ता.१२/७/०६	का.बंद	०.१५४	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण इ.	मुळ अंदाजपत्रका-नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत इ.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अप्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च	
११	२	३	४	५	६	७	८	९	
१२	१	धोतडी	१.४१	प्र.मा. दि.१५/७/ दि.२०/७/०५	का.सुरु का.बंद ता.१६/१/०६ ता.३०/१/०६		०.१३४	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
तालुका - मुर्तिजपूर									
१३	१	राजनापुर खिनखीनी	१.४०	ता.मा. प्र.मा. दि.१४/७/ दि.३१/८/०५	का.सुरु का.बंद ता.१६/३/०६ ता.२१/३/०६	मजुरा अभावी	०.११३	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
तालुका - अकोट									
१४	१	जितापुर	१.४३	ता.मा. प्र.मा. दि.२०/७/ दि.२६/८/०५	का.सुरु का.बंद ता.१४.६.०७ ता.२८.०६.०७		०.१०९	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.	
टिप:- १३ गांवात दंड्याद्वारे मजुर उपलब्ध करण्यासाठी प्रयत्न करूनही मजुर उपलब्ध झाले नाही व तसे पंचनामे प्राप्त झाले आहे त्यामुळे सदर कामे करता आले नाही व एका गांवात पाणी न लागल्यामुळे काम करता आले नाही									

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण ई.	मुळ अंदाज- पत्रका- नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का.सु.तारीख का.बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत ई.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अग्रक्रमाने पूर्ण करण्याबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

६ ते १० वर्षा पर्यंत पिण्याच्या पाण्याच्या विहिरी अपूर्ण असलेली कामे

तालुका - बाळापूर

१	१	पारस	१.४१	ता.मा.दि. २०.५.०३	प्र.मा. दि.२०/५/०३	का.सुरु ता.१५/३/०४	का.बंद ता.३०/६/०६	०.३४२	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

तालुका - बार्शिटाकळी

२	१	उमरदरी	१.४०	ता.मा. दि.२०/५/	प्र.मा. दि.२०/५/०३	का.सुरु ता.५/१/०७	का.बंद ता.२०/१/०७	०.१२९	सदर काम रोहयो मधून वगळण्याच्या प्रक्रियेत आहे.

१० वर्षापेक्षा जास्त पिण्याच्या पाण्याच्या विहिरीची अपूर्ण असलेली कामे.

निरंक

अ. क्र.	यंत्रणा निहाय अपूर्ण कामांची संख्या	अपूर्ण कामाचे नाव व कामाचा प्रकार (पाझर) तलाव, गाव तलाव, माह गुजारी, तलाव, रस्ते, वनीकरण, मृदसंधारण ई.	मुळ अंदाज- पत्रका- नुसार कामाची किंमत	मुळ अंदाजपत्रकास तांत्रिक व प्रशासकिय मान्यता मिळाल्याचा तारखा (उदा. तां.मा. प्र.मा. तारीख)	काम सुरु झाल्याची तारीख व काम बंद असल्यास त्याची तारीख (उदा. का. सु.तारीख का. बंद तारीख)	कामे बंद वा अपूर्ण असण्याची कारणे (उदा. भुसंपादना अभावी, मजुरा अभावी, वन जमीन हरकत ई.)	आतापर्यंत कामावर झालेला एकुण खर्च	अपूर्ण कामे कालबद्ध कार्यक्रम आखून तो अभ्रक्रमाने पूर्ण करणयाबाबत केलेली अथवा करावयाची उपाययोजना व त्यासाठी येणारा जास्तीचा खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९

लघुसिंचन विभाग, जि.प., अकोला

१ ते ५ वर्षा पर्यंत अपूर्ण असलेली कामे

तालुका - तेल्हारा

६ ते १० वर्षा पर्यंत अपूर्ण असलेली कामे

१	१	गावतलाव, पिवंदळ	१७.२	३१.०१.०१ ०९/०४/२००१	२५.०२.०४ २५/०६/२००७		१८.८५	कामाचे सुधारित अंदाजपत्रक सु.प्र.मा. साठी शासनाकडे दि. २-१-१२ ला सादर केले आहे. वृटी पुर्तःता करून मा. जिल्हाधिकारी अकोला यांना दि. २१-१२-११ ला सादर केले आहे. मान्यतेचे प्रक्रियेत आहे.

परिशिष्ट- दोन
गैरव्यवहाराची प्रकरणे

गैरव्यवहाराची प्रकरणे

गैरव्यवहाराची प्रकरणे - रोजगार हमी योजनेच्या कामावर दिनांक जानेवारी २०१२ आखेर आढळून आलेल्या गैरव्यवहाराच्या प्रकरणांपैकी सध्या चौकशीसाठी (वेगवेगळ्या स्तरावर) प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची तालुकानिहाय व यंत्रनिहाय माहिती खालील तक्त्यात द्यावी.

अ. क्र.	यंत्रणेचे व कामाचे नाव	गैरव्यवहाराचे स्वरूप व त्यात गुंतलेली रक्कम	गैरव्यवहार उघडकीस आल्याची तारीख	गैरव्यवहार कसा उघडकीस आला ?	तांत्रिक तपासणीची माहिती	गैरव्यवहारात जबाबदार असणा-या संबंधित अधिका-यांची/कर्मचा-यांची नावे व हुद्दा	चौकशीचे प्रकरण कोणत्या टप्प्यात आहे.	चौकशी अद्याप अपूर्ण असण्याची सर्वसाधारण कारणे	चौकशीचा पूर्ण होण्यास किती कालावधी अपेक्षित आहे?
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

उप वनसंरक्षक, वन विभाग, अकोला

१ सुकळी बांबू रोपवन १९९९	रोपवन अयशस्वी झाल्यामुळे खर्च निरुपयोगी ठरला रक्कम रुपये १२४०८/-	दि. २६/६/०२	तत्कालीन विधानमंडळ रोहयो समितीने केलेल्या पाहणीमध्ये	-	१. श्री ए.बी.पंत वनक्षेत्रपाल २. श्री के.बी.गिते वनक्षेत्रपाल ३. श्री ए.डब्ल्यु. खडेकर वनरक्षक	मा. आयुक्त अमरावती यांचे पत्र क्र.रोहयो/कक्ष-१/कावि ११०९/२०११ दि.३०/३/२०११ अन्वये श्री पंत, श्री गिते, श्री खडेकर यांना विभागीय चौकशी अहवालाची प्रत देण्यात आली आहे.	-	-	-
						१. श्री पी.के.हातोलें वनरक्षक	श्री हातोलें यांचे दि.१६/८/२००९	रोजी निधन झाले असल्याने महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग शासन आदेश क्र.रोहयो/ १५०३/प्र.क्र.८६/रोहयो-२/ मंत्रालय मुंबई ६ फेब्रु, २००८ नुसार विभागीय चौकशी कार्यवाही सर्व आयोजना साठी संपुष्टात आणण्यात आली.	

अ. क्र.	यंत्रणेचे व कामाचे नाव	गैरव्यवहाराचे स्वरूप व त्यात गुंतलेली रक्कम	गैरव्यवहार उघडकीस आल्याची तारीख	गैरव्यवहार कसा उघडकीस आला ?	तांत्रिक तपासणीची माहिती	गैरव्यवहारात जबाबदार असणा-या संबंधित अधिका-यांची/कर्मचा-यांची नावे व हुद्दा	चौकशीचे प्रकरण कोणत्या टप्प्यात आहे.	चौकशी अद्याप अपूर्ण असण्याची सर्वसाधारण कारणे	चौकशीचा पूर्ण होण्यास किती कालावधी अपेक्षित आहे?
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
२	पाडशिंणी बांबु रोपवन २००१	रोपवनात दुस-या वर्षात भरावयाची रोपांची मरअळ उशीरा भरली रु.८३६८/-	फेब्र-२००८	सदरचे श्री अशोक तेलगाटे मु.काला ता.पातुर यांचा तक्रार अर्ज	-	१. श्री एस.के.जयस्वाल वनक्षेत्रपाल २. श्री बी.एम.घटले वनरक्षक	जिल्हाधिकारी अकोला यांचे कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष २१/रोहयो/कलि/कावि-२३८/२०१२ दि. २७-२-१२ अन्वये आयुक्त कार्यालय अमरावती यांचेकडे पुढील कार्यवाहीस्तव सादर.	-	-
३	बोडबा सी.सी.टी २००३	मंजूर मुळ अंदाजपत्रकापेक्षा जास्त खर्च केल्यामुळे रु.१०५९०/-	सप्टेंबर-२००८	अंदाजपत्रक मंजूर रकमेपेक्षा जास्त खर्च झाल्याने	-	१. श्री एस. एस. नाईकवाडे वन क्षेत्रपाल २. श्री एम.जी.गाडगे, वनरक्षक	जिल्हाधिकारी अकोला यांचे कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष २१/रोहयो/कलि/कावि-२३८/२०१२ दि. २७-२-१२ अन्वये आयुक्त कार्यालय अमरावती यांचेकडे पुढील कार्यवाहीस्तव सादर.	-	-

टिप : सन २००७-०८ नंतरची कामे महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना मध्ये करण्यात आलेली आहे.

अ. क्र.	यंत्रणेचे व कामाचे नाव	गैरव्यवहाराचे स्वरूप व त्यात गुंतलेली रक्कम	गैरव्यवहार उघडकीस आल्याची तारीख	गैरव्यवहार कसा उघडकीस आला ?	तांत्रिक तपासणीची माहिती	गैरव्यवहारात जबाबदार असणा-या संबंधित अधिका-यांची/कर्मचा-यांची नावे व हुद्दा	चौकशीचे प्रकरण कोणत्या टप्प्यात आहे.	चौकशी अद्याप अपूर्ण असण्याची सर्वसाधारण कारणे	चौकशीचा पुर्ण होण्यास किती कालावधी अपेक्षित आहे?
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अकोला

१	अकोट तालुक्यातील रो.ह.यो. अंतर्गत सन २००६-०७, २००७-०८ व २००८-०९ मध्ये करण्यांत आलेल्या रस्त्याचे खडीकरण बाबत.	अकोट बोर्डी भाग-२ काम न करता भुगतान केल्यामुळे झालेली आर्थिक अनियमितता रु.१२.८८ लक्ष	डिसेंबर- २०१०,	मा.राज्यमंत्री श्री.रामदासजी बोडखे हयांनी केलेल्या तक्रारीचे तपासणी केल्या नंतर	-	(१) श्री विलासराव देशमुख तत्कालीन उपविभागीय अभियंता सा. बां. उ. वि. अकोट (२) श्री पि. व्ही. गुल्हाने तत्कालीन शाखा अभियंता	मा. जिल्हाधिकारी, अकोला यांच्याकडून दि. ७.२.११ चे पत्रान्वये प्राप्त. निरीक्षणातील बाबीनुसार निलंबन निधी ठरविण्यासाठी अधीक्षक अभियंता सा. बां. मंडळ, अकोला हयांच्यास्तरावर कार्यवाही प्रगतीत.	कार्यवाही प्रगतीत आहे.	३ महिने

परिशिष्ट- तीन
बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त

सोमवार, दिनांक ५ मार्च २०१२

समितीची अनौपचारिक बैठक जिल्हाधिकारी कार्यालय, अकोला येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते :-

समिती प्रमुख:

१. प्रा. विरेंद्र जगताप, वि.स.स.

समिती सदस्य:

२. श्री चंद्रकांत दानवे, वि.स.स.
३. अॅड. आशिष जयस्वाल, वि.स.स.
४. श्री दादाराव केचे, वि.स.स.
५. श्री विजयराज शिंदे, वि.स.स.
६. श्री संजय राठोड, वि.स.स.
७. श्री सुधीर पारवे, वि.स.स.
८. श्री योगेंद्र भोये, वि.स.स.
९. श्री दिनानाथ पडोळे, वि.स.स.
१०. श्री सुभाष चव्हाण, वि.प.स.
११. श्री केशवराव मानकर, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

१. श्री यु. के. चव्हाण, सह सचिव
२. श्री विलास आठवले, उप सचिव

नियोजन विभाग,(रोहयो),मंत्रालय.

श्री ज. भ. पवार,कक्ष अधिकारी,

विभागीय आयुक्त कार्यालय

श्री के. एम. कामुने,उपायुक्त (रोहयो), अमरावती विभाग.

जिल्हाधिकारी कार्यालय

श्री ई. रविद्रन, मुख्य कार्यकारी अधिकारी

स्थानिक लोकप्रतिनिधी :-

१. माननीय श्री संजय धोत्रे, खासदार अकोला.
२. श्री गोवर्धन शर्मा, सन्माननीय सदस्य अकोला.
३. श्री रमेश आकोटकर, सभापती, पंचायत समिती अकोट.
४. श्री प्रमोद देशमुख, सभापती, पातूर
५. श्री प्रल्हाद देशमुख, ईजीएस तालुका अध्यक्ष, अकोला
६. श्री प्रशांत देशमुख, ईजीएस तालुका अध्यक्ष, तेल्हारा

सदरहू बैठकीत समितीने जिल्ह्यात सुरू असलेल्या कामांबाबत चर्चा केली व त्यानंतर समितीने जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सुरू असलेल्या कामांना भेटी दिल्या.

मंगळवार, दिनांक ६ मार्च २०१२

समितीची बैठक, जिल्हाधिकारी कार्यालय, अकोला येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते.

समिती प्रमुख :

१. प्रा. विरेंद्र जगताप, वि.स.स.

समिती सदस्य :

२. श्री दिनानाथ पडोळे, वि.स.स.
३. श्री योगेंद्र भोये, वि.स.स.
४. श्री चंद्रकांत दानवे, वि.स.स.
५. श्री दिलीप वाघ, वि.स.स.
६. श्री दादाराव केचे, वि.स.स.
७. श्री सुधीर पारवे, वि.स.स.
८. श्री संजय राठोड, वि.स.स.
९. श्री विजयराज शिंदे, वि.स.स.
१०. श्री सुभाष चव्हाण, वि.प.स.
११. श्री केशवराव मानकर, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

१. श्री यु. के. चव्हाण, सह सचिव
२. श्री विलास आठवले, उप सचिव

नियोजन विभाग, (रोहयो) मंत्रालय, मुंबई

श्री ज. भ. पवार, कक्ष अधिकारी,

विभागीय आयुक्त कार्यालय

श्री के. एम. कामुने, उपायुक्त (रोहयो), अमरावती विभाग.

विभागीय अधिकारी :-

१. श्री परिमल सिंह, जिल्हाधिकारी
२. श्री ई. रविंद्रन, मुख्य कार्यकारी अधिकारी
३. श्री डी. एस. वानखेडे, उप जिल्हाधिकारी (रोहयो)
४. श्री बी. एम. कडूकार, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी
५. श्री टा. वी. जलतारे, अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे
६. श्री बी. बी. मस्के, अधीक्षक अभियंता, सा. बा. मंडळ, अकोला
७. श्री प्र. जे. लोणकर, उप संचालक, समाजिक वनिकरण, अकोला (प्र)
८. श्री अ. रा. मून, उप वन संरक्षक, अकोला
९. श्री वि. ब. थोरात, कार्यकारी अभियंता, ल.पा.वि. अकोला
१०. श्री दि. बा. सोनपरोने, का.अ. ल.पा. (स्था.स्तर) विभाग, अकोला
११. श्री एन. जे. बाबंल, कार्यकारी अभियंता
१२. श्री प्रशांत द. नवघरे, का.अ.सा.ब.वि., अकोला
१३. श्री पी. डी. हेडाऊ, का.अ.रोहयो अमरावती
१४. श्री व्ही. एम. सरकटे, कार्यकारी अभियंता, पाणीपुरवठा

१५. श्री अ. आर.पाटील, प्रभारी कार्यकारी अभियंता, जि. प. बांधकाम
१६. श्री जी. के. वेले, गट विकास अधिकारी, बाळापूर
१७. श्री डी. आर. हिरोळे, गटविकास अधिकारी, तेल्हारा
१८. श्री के. आर. वाणी, प्रभारी गटविकास अधिकारी, अकोट

या बैठकीत अकोला जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेअंतर्गत घेण्यात आलेल्या कामातील अडचणी व उणिवा तसेच रोहयोच्या कामांना भेटी दिल्यानंतर आढळून आलेल्या त्रुटीबाबत जिल्हाधिकारी व ही योजना राबविणाऱ्या कार्यान्वयीन यंत्रणांचे अधिकारी यांच्याशी समितीने चर्चा केली व समितीने पाठविलेल्या प्रश्नावलीच्या अनुषंगाने समितीला पुरविण्यात आलेल्या माहितीच्या संदर्भात जिल्हाधिकारी व रोजगार हमी योजनेशी संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणेचे प्रमुख यांच्याशी चर्चा केली.

बुधवार, दिनांक १६ जानेवारी २०१३

बुधवार, दिनांक १६ जानेवारी २०१३ रोजी दुपारी १.०० वाजता विधान भवन, मुंबई येथे समितीची बैठक घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.

समिती प्रमुख :

१. अॅड. सदाशिवराव पाटील, वि.स.स.

समिती सदस्य :

२. श्री अनिल बावनकर, वि.स.स.
३. श्री राहुल बोंद्रे, वि.स.स.
४. श्री दिलीपकुमार सानंदा, वि.स.स.
५. श्री वसंतराव चव्हाण, वि.स.स.
६. श्री दीपक चव्हाण, वि.स.स.
७. श्री हरिष पिंपळे, वि.स.स.
८. श्री संजय भेगडे, वि.स.स.
९. श्री सुभाष चव्हाण, वि.प.स.
१०. श्री वसंतराव खोटे, वि.प.स.
११. श्री अनिल तटकरे, वि.प.स.
१२. श्री रमेश शेंडगे, वि.प.स.
१३. श्री भगवान साळुंखे, वि.प.स.
१४. डॉ. दीपक सावंत, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री यु. के. चव्हाण, सह सचिव

श्री जनार्दन विचारे, अवर सचिव (समिती)

विभागीय अधिकारी :-

१. श्री व्ही. गिरीराज, प्रधान सचिव (रोहयो)
२. श्री परिमल सिंह, जिल्हाधिकारी अकोला
३. श्री अरुण उन्हाळे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी
४. श्री व. कृ. पाटील, उप सचिव, रोहयो
५. श्री दिनेशचंद्र वानखेडे, उप जिल्हाधिकारी (रोहयो), अकोला
६. श्री अ. रा. मून, उप वन संरक्षक, वन विभाग, अकोला
७. श्री प्र. जे. लोणकर, उप संचालक, सामाजिक वनिकरण विभाग, अकोला
८. श्री व. भो. सरकुटे, कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणीपुरवठा विभाग, अकोला
९. श्री एन. डी. कळमकर, उप अभियंता, अ.पा.पु.वि. अकोला

१०. श्री ल. मो. परदेशी, का.अ.,जि.प., अकोला
११. श्री म. पु. फुले, का.अ.ल.पा.स्था.स्त., अकोला
१२. श्री प्रमोद लहाने,जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, अकोला
१३. श्री एस. एस. भगत, का.अ.सा.बा.वि., अकोला
१४. श्री पी. डी. हेडाऊ. कार्यकारी अभियंता, विभागीय आयुक्त कार्यालय.अमरावती.
१५. श्री डी. जे. दामोदर, स.ले.अ.(रोहयो), अकोला
१६. श्री शेख नियाज, अ.का. (रोहयो)
१७. श्री किशोर एस.विभुते, शा.अ.रोहयो (दक्षता पथक),अकोला
१८. श्री रामदास पुं. निमकरडे, सर्वेक्षक, सामाजिक वनीकरण विभाग, अकोला.

या बैठकीत अकोला जिल्ह्यातील रोहयोंच्या कामासंबंधात अकोला जिल्हा बैठकीच्या वेळी देण्यात आलेल्या आश्वासनाबाबत व त्या संदर्भातील समितीच्या प्रश्नावलीनुसार नियोजन विभागाकडून प्राप्त झालेल्या माहितीच्या अनुषंगाने प्रधान सचिव, नियोजन विभाग (रोहयो) यांची साक्ष घेतली.

गुरूवार, दिनांक २५ जुलै २०१३

रोजगार हमी योजना समितीची बैठक गुरूवार, दिनांक २५ जुलै २०१३ रोजी दुपारी २.०० वाजता विधान भवन, मुंबई येथे घेण्यात आली. सदरहू बैठकीस खालील सदस्य उपस्थित होते.

समिती प्रमुख:

- १) अॅड. सदाशिवराव पाटील, वि.स.स.

समिती सदस्य:

- २) श्री अनिल बावनकर, वि.स.स.
 ३) श्री ओमप्रकाश पोकर्णा, वि.स.स.
 ४) श्री राहूल बोंद्रे, वि.स.स.
 ५) श्री हरिष पिंपळे, वि.स.स.
 ६) श्री संजय भेगडे, वि.स.स.
 ७) कॅप्टन अभिजित अडसूळ, वि.स.स.
 ८) श्री सुभाष चव्हाण, वि.प.स.
 ९) श्री वसंतराव खोटेरे, वि.प.स.
 १०) श्री भगवान साळूंखे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्री म. मु. काज, उप सचिव

श्री जनार्दन विचारे, अवर सचिव (समिती)

दिनांक २५ जुलै २०१३ रोजीच्या बैठकीत समितीने अकोला जिल्ह्यासंदर्भातील सव्विसाव्या अहवालाच्या प्रारूपावर विचार करून आवश्यक त्या सुधारणांसह अहवाल संमत केला.